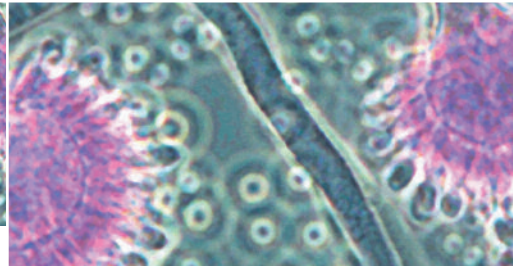
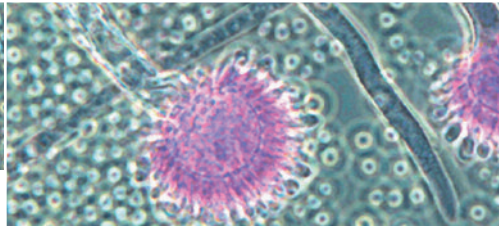
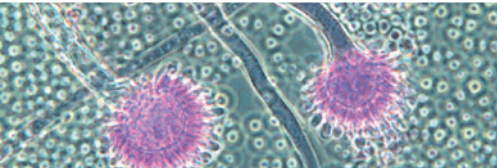


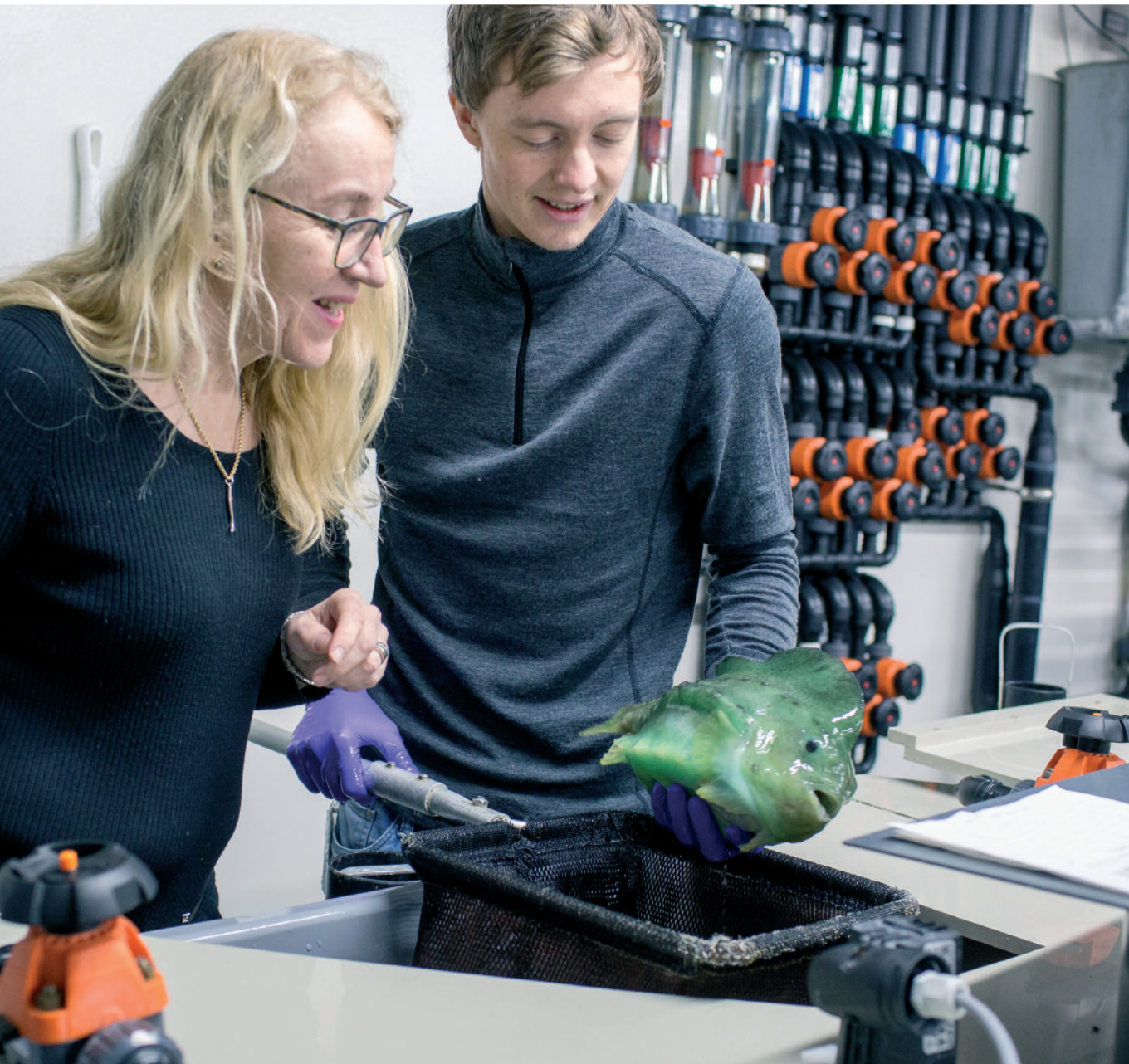


Veterinærinstituttet  
Norwegian Veterinary Institute

# Årsrapport 2016



# Innhold



*Med fagkunnskap, overvåking og forskning har instituttet som mål å bidra til god samfunns- og næringsutvikling ved at flere forstår hvor viktig det er å ivareta den gode helsesituasjonen i Norge, videreutvikle dette fortrinnet og møte nye helsetrusler.*

|   |           |
|---|-----------|
| <b>Del I Leders beretning</b>   | <b>4</b>  |
| <b>Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall</b>                              | <b>8</b>  |
| Navn og departementstilhørighet   | 8         |
| Overordnede mål   | 8         |
| Ledelse   | 9         |
| Organisasjonskart   | 10        |
| Lokalisering  | 10        |
| Nøkkeltall fra årsregnskapet  | 11        |
| <b>Del III Årets aktiviteter og resultater</b>  | <b>12</b> |
| Beredskap   | 13        |
| Overvåking  | 16        |
| Antibiotikaresistens  | 16        |
| Fiskesykdommer  | 16        |
| Referansefunksjonene  | 17        |
| Dyrevelferd   | 17        |
| Fôr og mattrygghet  | 18        |
| Analyse av situasjonen  | 18        |
| Forskning   | 19        |
| Høy samfunnsøkonomisk verdi   | 26        |
| Kommunikasjon og samfunnskontakt  | 26        |
| Brukervennlig på nett   | 29        |
| <b>Del IV Styring og kontroll i virksomheten</b>                                      | <b>32</b> |
| Overordnet vurdering av styring og kontroll   | 33        |
| Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring og kontroll                          | 33        |
| Utfordringer  | 34        |
| Særskilte forhold   | 35        |
| Rapportering som følger av annen regulering eller lovgivning                          | 37        |
| <b>Del V Vurdering av framtidsutsikter</b>  | <b>38</b> |
| En sentral samfunnsaktør  | 39        |
| Relevans og kompetanse  | 39        |
| Teknologi   | 40        |
| Kunnskapsorganisasjon   | 40        |
| Effektivitet  | 41        |
| Virksomhetsstyring  | 41        |
| Nye VI  | 41        |
| <b>Del VI Årsregnskap 2016</b>  | <b>42</b> |
| Ledelseskommentarer   | 43        |
| Resultatregnskap  | 45        |
| Balanse eiendeler   | 46        |
| Balanse   | 47        |
| Kontantstrømoppstilling etter den direkte modellen for nettobudsjetterte virksomheter | 48        |
| Regnskapsprinsipper   | 50        |
| Statlige rammebetingelser   | 52        |
| Noter til regnskapet  | 54        |
| Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2016                                    | 63        |

Alle foto: Arkitekt PG Campus Ås, Colourbox, Mari M. Press, Asle Haukaas, Bryndis Holm, Elin Reitehaug, Turid Vikøren, Inge Sofie Hamnes, Trygve Poppe, Eivind Røhne, Eivind Senneset.



2016 var første år med Veterinærinstituttet nye strategiplan fram mot 2020. I tråd med denne skal Veterinærinstituttet være Norges ledende kunnskapsleverandør for nasjonal beredskap innen fiskehelse, dyrehelse, dyrevelferd og fôr- og mattrygghet, og være en viktig samfunnsaktør som bidrar til å avdekke og avverge helsetrusler felles for dyr og mennesker «én helse». Veterinærinstituttet skal også samarbeide med myndigheter og næringsliv om å utvikle bærekraftig bioøkonomi i Norge.

Veterinærinstituttet skal til enhver tid ha beredskap for å bidra til at helsetrusler avdekkes hurtig og gi myndigheter, næring og allmennheten gode, kunnskapsbaserte råd om forebygging og håndtering av kriser. Beredskapsarbeidet i 2016 har vært preget av situasjonen med funn av Chronic Wasting Disease hos tre villrein og to elger i Norge, og situasjonen med økt oppmerksomhet vedrørende antibiotikaresistente bakterier. Dette er omtalt nærmere i rapporten.

Instituttet i 2016 har vektlagt å bli mer synlig gjennom aktiv samfunnskontakt og god kommunikasjon. Med fagkunnskap, overvåking og forskning er det et mål å bidra til god samfunns- og næringsutvikling ved at flere forstår hvor viktig det er å ivareta den gode helsesituasjonen i Norge, videreutvikle dette fortrinnet og møte nye helsetrusler. Oppnådde resultater inkluderer formidling på nett og papir, via møteplasser og medier samt å bistå produsenter, forvaltning og myndigheter

med gode råd og vurderinger. God samhandling med andre aktører innen matforvaltningen er avgjørende for å fylle rollen som et beredskaps- og kompetansenav for én helse. Dette omfatter Mattilsynet, Miljødirektoratet og komplementære fagmiljø innen instituttsektoren og på universiteter og høyskoler samt et stadig mer kunnskapsbasert næringsliv.

I strategiplanen har Veterinærinstituttet fått en tydelig rolle for å bidra til økt innovasjon og verdiskaping. Regjeringen la i 2016 fram en nasjonal strategi for bioøkonomi «*Kjente ressurser - uante muligheter*». I strategien ser Regjeringen mulighetene for økt verdiskaping basert på biologiske ressurser til lands og til havs. Begrensingene for vekst og at samfunnet skal kunne utnytte potensialet er i stor grad knyttet til sykdom- og velferdsutfordringer. Veterinærinstituttet ser mulighetene i Regjeringens strategi og vil bidra i til å nå nasjonale mål på området.

I 2016 har det vært økt etterspørsel innen havbrukssektoren etter å løse konkrete biologiske utfordringer for økt vekst og produksjon i næringen. Veterinærinstituttet har søkt å møte behovene i næringen, samtidig som det har vært utfordringer med å etablere nok kompetanse og kapasitet for å møte behovene. Dette er et marked som Veterinærinstituttet må møte med enda større styrke framover.



Gaute Lenvik begynte som administrerende direktør for Veterinærinstituttet 1. februar 2017.

Til grunn for arbeidet med beredskap, overvåking og konkrete oppdrag ligger en kontinuerlig kompetanseoppbygging gjennom forskning, initiert av Veterinærinstituttet selv, i samarbeid med andre forskningsmiljøer eller av næringen. I 2016 har det vært en utfordring knyttet til at en liten andel av norske forskningsmidler på området har vært rettet mot instituttets arbeidsområder. Dette forholdet må det arbeides videre med for å øke relevansen for Veterinærinstituttets kompetanse i forskningsprogrammene, og i næringslivet innen matområdet.

Fra forskningen i 2016 kan følgende prosjekter trekkes fram:

- arbeidet som viser hvordan resistente bakterier har kommet inn i norske svinebesetninger og deretter blitt spredt videre til andre svinebesetninger
- to doktoravhandlinger på svineinfluensa som begge har gitt ny kunnskap om hvordan svineinfluensa ble spredt etter introduksjon i 2009 og hvordan influensaviruset virker på grisens immunsystem
- studier av virus og amøber som årsak til gjelleskader hos laksefisk.

Byggestart for det nye Veterinærinstituttet ble markert den 9. mai 2016 med nedleggelse av grunnstein av landbruks- og matminister Jon Georg Dale og kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Veterinærinstituttets arbeid har i 2016 vært rettet mot å planlegge for de oppgavene Veterinærinstituttet skal ivareta etter flyttingen til Ås, kvalitetssikring i planleggingen av bygningsmassen, innredning og kjøp av riktig utstyr.

På det administrative området har det i 2016 blitt lagt ned store ressurser på å videreutvikle Veterinærinstituttets regnskap i tråd med gjeldende regelverk. Å styrke virksomhetsstyringen og å profesjonalisere den administrative prosjektstøtten har vært et viktig mål. Veterinærinstituttet har stor oppmerksomhet mot betydningen av å ha god prosjektstyring og kompetanse om prosjektledelse.

Det er igangsatt en anskaffelsesprosess av administrative systemer for å sikre god systemstøtte for finans- og prosjektrekning. Veterinærinstituttet har i 2016 fått på plass et enhetlig og grundig gjennomarbeidet styringssystem som vil sikre god styring og kontroll med Veterinærinstituttets virksomhet. Aktiviteten i 2016 har vært grundig kontrollert og vurdert med ekstra bruk av både interne og eksterne ressurser.

Veterinærinstituttet gjennomførte i 2016 en større gjennomgang av organisasjonen, noe som medførte at det fra årsskifte 2016-2017 ble etablert en ny organisasjonsstruktur. Den faglige aktiviteten er nå tydeliggjort med to egne avdelinger for henholdsvis fiskehelse, og dyrehelse og trygg mat. Til å betjene begge disse og eksterne kunder er laboratorier og annen felles infrastruktur for forskning og beredskap samlet i en avdeling for laboratorier og teknologi. På siden av fagavdelingene er det et støtteapparat rundt administrasjon og kommunikasjon samt en beredskapsdirektør i stab.

Det var med stor begeistring at Veterinærinstituttet

på selve dagen 12. oktober markerte sine første 125-år med et jubileumsseminar på Adamstuen. Statsråd Jon Georg Dale og styreleder Anne Karin Hamre innledet feiringen etterfulgt av en historisk gjennomgang av Veterinærinstituttets tidligere direktør Roar Gudding. Videre ble en samfunnsøkonomisk analyse av Veterinærinstituttets innsats for havbrukssektoren presentert sammen med at sentrale næringsaktører drøftet hvilke kunnskapsbehov instituttet kan bistå blå, grønn og rød næringssektor med. Utvalgte forskningsfelt ble presentert av instituttets ansatte.

Veterinærinstituttet har også i 2016 hatt medarbeidere som viser høyt engasjement, ønske om kontinuerlig faglig utvikling og stor lojalitet til instituttet som arbeidsgiver. Det er Veterinærinstituttets 334 medarbeidere som gjennom sin evne til å løse våre felles oppgaver som bidrar til at de faglige målene nås. Det er medarbeiderne som utgjør Veterinærinstituttets største ressurs, og det er med stor takk vi ser på den arbeidsinnsatsen som er lagt ned blant de ansatte i 2016.

Dato 16. mars 2017

Anne Karin Hamre  
Styreleder  
Veterinærinstituttet

Gaute Lenvik  
Administrerende direktør  
Veterinærinstituttet

*Anne Karin Hamre*      *Gaute Lenvik*

# Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Del II





## Navn og departementstilhørighet

Veterinærinstituttet er en offentlig institusjon. Eierskapet er lagt til Landbruks- og matdepartementet. Instituttet utfører også oppgaver for Nærings- og fiskeridepartementet. Veterinærinstituttet får grunnfinansiering av de to nevnte departementene og Norges forskningsråd.

### Myndighet og ansvarsområde

Veterinærinstituttets viktigste funksjon er beredskap og kompetanseutvikling for å avverge helsetrusler mot fisk, dyr og mennesker. Diagnostikk har alltid vært et

fundament for instituttets virksomhet. I dag er kjerneaktivitetene diagnostikk, forskning, innovasjon, overvåking, risikovurdering, rådgiving og formidling.

## Overordnede mål

Vi skal arbeide for god fiskehelse, dyrehelse, dyrevelferd, humanhelse og bærekraftig bioproduksjon. Dette oppnås gjennom en framtidsrettet, faglig ambisiøs og samspillende organisasjon som leverer diagnostikk, forskning, innovasjon, overvåking, risikovurdering, rådgiving og kommunikasjon.



Administrerende  
direktør (konst.)  
Merete Hofshagen



Assisterende  
direktør (konst.)  
Tore Tollersrud



Avdelingsdirektør  
Diagnostikk  
Arne Flåøyen



Avdelingsdirektør  
Helseovervåking  
Jorun Jarp



Avdelingsdirektør  
Administrasjon  
Nina Ystehede



Kommunikasjons-  
direktør  
Asle Haukaas

## Ledelse

- Ledelsen pr 31.12.2016:
  - Administrerende direktør (konst.)  
Merete Hofshagen
  - Assisterende direktør (konst.)  
Tore Tollersrud
  - Avdelingsdirektør  
Diagnostikk  
Arne Flåøyen
  - Avdelingsdirektør  
Helseovervåking  
Jorun Jarp
  - Avdelingsdirektør  
Administrasjon  
Nina Ystehede
  - Kommunikasjonsdirektør  
Asle Haukaas

## Organisasjonskart

Veterinærinstituttets seksjoner er samlet i avdelingene

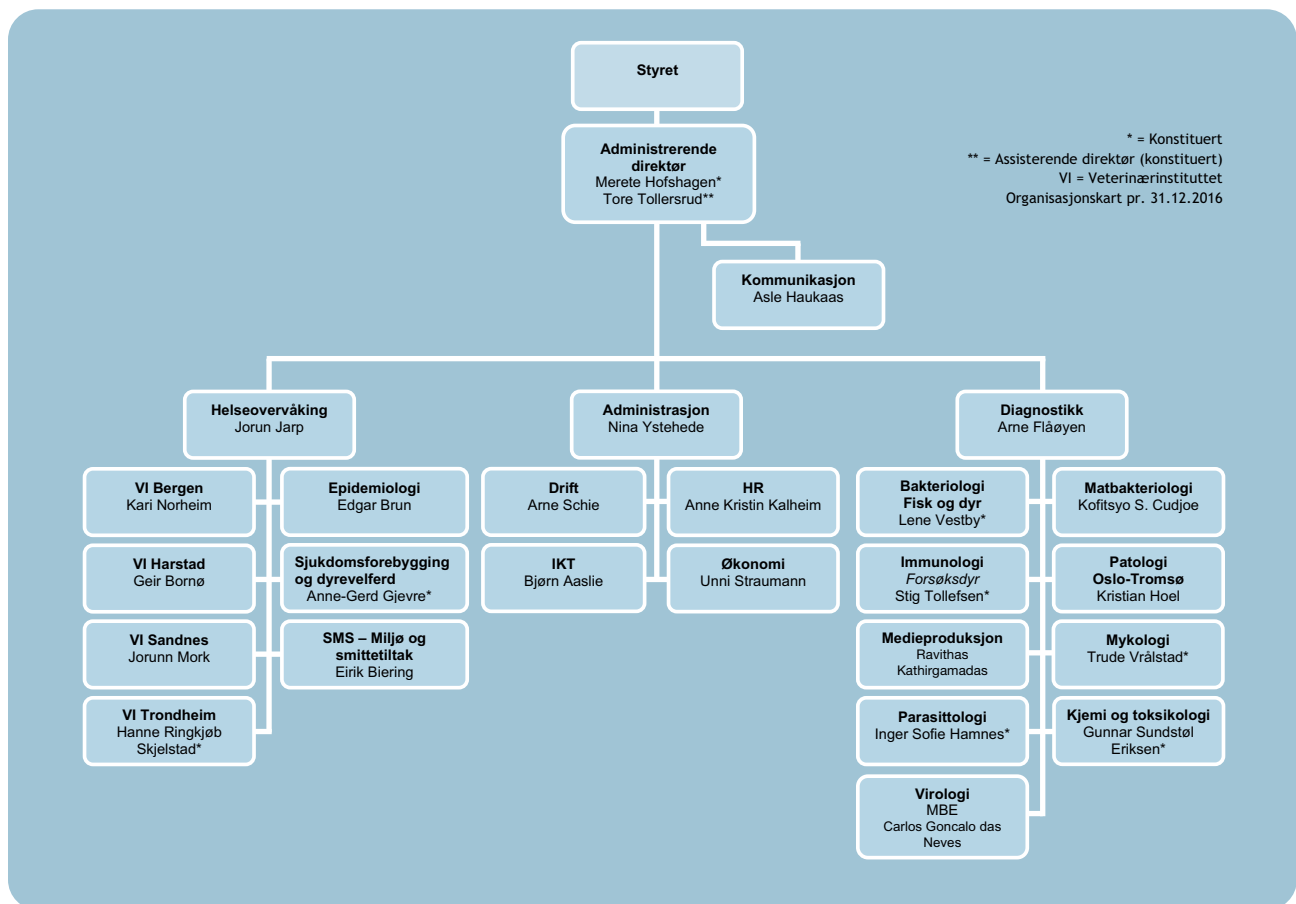
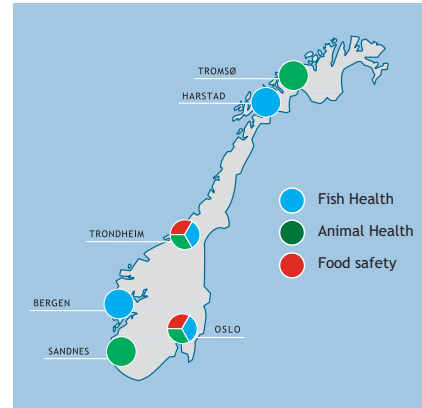
Helseovervåking og Diagnostikk, videre er administrasjon også en egen avdeling.

Kommunikasjonsstaben er underlagt administrerende direktør. Organisasjonen ble omstrukturert med virkning fra 1.1.2017 (se [www.vetinst.no](http://www.vetinst.no)).

## Lokalisering

- Hovedkontor i Oslo og regionale laboratorier i
  - Sandnes
  - Bergen
  - Trondheim
  - Harstad

Instituttet har også tre medarbeidere i Tromsø under seksjon for patologi.



## Nøkkeltall fra årsregnskapet

| NOK 1 000                         | 2012    | 2013    | 2014    | 2015    | 2016    |
|-----------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Antall årsverk * uten timelønnede | 331     | 332     | 272     | 283     | 299     |
| Samlet tildeling (LMD+NFD+NFR);   | 152 150 | 153 483 | 159 122 | 161 426 | 166 614 |
| Samlede kostnader                 | 369 488 | 351 886 | 341 310 | 342 153 | 368 815 |
| Lønnsandel av kostnader           | 59 %    | 64 %    | 71 %    | 61 %    | 63 %    |
| Lønnskostnad pr årsverk           | 655     | 682     | 886     | 742     | 778     |

Veterinærinstituttets resultatregnskap for 2016 viser et positivt resultat på 2,697 mill. kr. Samlede inntekter var 370,9 mill. kr og samlede kostnader var 368,8 mill. kr. Bevilgningene fra henholdsvis LMD, NFD

og NFR utgjorde henholdsvis 25, 15 og 6 % av omsetningen. Av eksterne inntekter utgjorde forskningsprosjekter 70,3 mil. kr (15 %) og oppdrag 95,9 mill. kr (26 %) av omsetningen.

## Sentrale fakta om personellmessige forhold

| Stillingsgrupper                                      | Totalt antall | Kvinner (prosentandel) | Menn (prosentandel) | Kvinnens andel av menns gjennomsnittslønn |
|---|---------------|------------------------|---------------------|---|
| Samlet antall ansatte for virksomheten per 31.12.2016 | 334           | 68                     | 32                  | 92 %                                      |
| Toppledelse   | 6             | 50                     | 50                  | 100 %                                     |
| Mellomledelse   | 17            | 35                     | 65                  | 96 %                                      |
| Vitenskapelig personell                               | 162           | 61                     | 39                  | 99 %                                      |
| Laboratoriepersonell                                  | 112           | 85                     | 15                  | 100 %                                     |
| Administrativt personell                              | 37            | 62                     | 38                  | 92 %                                      |

|      | Deltid M % | Deltid K % | Midl. tilsetting M % | Midl. tilsetting K % | Foreldreperm M % | Foreldreperm K % | Legemeldt sykefravær M % | Legemeldt sykefravær K % |
|------|------------|------------|----------------------|----------------------|------------------|------------------|--------------------------|--------------------------|
| 2016 | 2          | 10         | 7                    | 13                   | 0,05             | 3                | 2                        | 4,4                      |

Bemanningssituasjonen er generelt tilfredsstillende. Veterinærinstituttet må imidlertid foreta en ressurskartlegging med tanke på mulig utskifting av personale i forbindelse med flytting til Ås. En av seksjonene i Trondheim har hatt en lærling i hele 2016. Veterinærinstituttet har som regel 1-2 lærlinger pr år.

# Årets aktiviteter og resultater

Del III



## Beredskap

Den faglige aktiviteten ved Veterinærinstituttet i 2016 har vært gjennomført i henhold til styringssignalene gitt i tildelingsbrev fra LMD, NFD og NFR.

Veterinærinstituttet er en del av matforvaltningen. Instituttet har selvstendige beredskapsoppgaver og samhandler med andre viktige samfunnsaktører som Mattilsynet, Miljødirektoratet og Folkehelseinstituttet. Det er viktig for den nasjonale beredskapen at samhandlingen mellom institusjonene fungerer godt både i det daglige arbeidet og i krisesituasjoner.

Veterinærinstituttets beredskapsrolle består av ulike funksjoner og oppgaver som å overvåke

helsesituasjonen hos fisk og landdyr, gjennomføre rutinemessig diagnostikk, drive kunnskapsutvikling, ta i bruk ny teknologi, utvikle og implementere nye diagnostiske tester, opprettholde laboratoriekapasitet og kompetanse, drive smittesporing, gjennomføre risikovurderinger, gi råd til myndigheter og næringer samt å drive målrettet risikokommunikasjon.

Veterinærinstituttet fikk testet sin beredskap mot influensa sammen med Mattilsynet og næring gjennom en oppklaring av en hendelse på kalkun i 2016. I denne hendelsen fikk vi testet laboratoriekapasiteten, rådgiverkompetansen og kommunikasjon med Mattilsynet og næring.

Veterinærinstituttet har totalt sett analysert flere

### Skrantesjuka (CWD) oppdaget av Veterinærinstituttet

Et viktig formål med beredskapsarbeidet er å være i stand til å oppdage nye sykdommer og helsetrusler tidlig. I mars 2016 påviste Veterinærinstituttet skrantesjuka, Chronic wasting disease (CWD), på reinsdyr i Nordfjella villreinområde i grenseområdet mellom Sogn og Fjordane og Buskerud. Dette var første gang sykdommen ble påvist i Europa og verdens aller første påvisning av denne sykdommen hos reinsdyr.

Noen uker senere ble CWD påvist hos to elg i Sør-Trøndelag. Videre undersøkelser har vist at det mest sannsynlig dreier seg om to ulike typer CWD. Typen påvist hos elgene skiller seg fra CWD påvist hos reinsdyret fra Langfjella og hjortedyr i USA og Canada.

Gjennom overvåkingsprogrammet for CWD, som ble igangsatt høsten 2016, ble over 10 000 prøver fra hjortedyr samlet inn for å bli undersøkt på Veterinærinstituttet. Da ble CWD påvist på ytterligere to reinsdyr i Nordfjella.



prøver i 2016 sammenlignet med 2015 (se tabell 3.1). Andelen prøver som er undersøkt ved mistanke om meldepliktige eller listeførte smittsomme sykdommer hos landdyr og fisk, har økt noe. Andelen undersøkt i aktive overvåkingsprogram har økt betraktelig. Ved

påvisning av alvorlige smittsomme sykdommer blir det ofte iverksatt omfattende prøvetaking og undersøkelser for å få oversikt over utbruddet og for å kunne gi råd om videre håndtering. Diagnostikk av ikke-meldepliktige sykdommer hos landdyr og fisk har

Tabell 3.1. Statistikk over prøver diagnostisert ved Veterinærinstituttet 2012 - 2016

| År   | 2012   | 2013   | 2014   | 2015   | 2016   |
|--|--------|--------|--------|--------|--------|
| Antall prøver  | 342566 | 238344 | 207290 | 195789 | 222469 |
| Antall undersøkt ved mistanke om meldepliktige sykdommer hos landdyr | 4276   | 2615   | 3062   | 1821   | 3149   |
| Antall undersøkt ved mistanke om listeførte sykdommer fisk           | 2772   | 1116   | 3708   | 3852   | 3844   |
| Antall undersøkt i Nasjonale overvåkings- og kontrollprogram (NOK)   | 88063  | 90304  | 73438  | 73693  | 88194  |
| Dyrevern/rettsmedisin  | 163    | 174    | 105    | 181    | 296    |
| <b>Næringsstøtte</b>   |        |        |        |        |        |
| Importkontroll av landdyr  | 1198   | 1234   | 1070   | 1223   | 1029   |
| Eksportkontroll av landdyr   | 882    | 780    | 2866   | 3208   | 1363   |
| Landdyr for obduksjon  | 3674   | 3379   | 2622   | 3326   | 3949   |
| <b>Produksjonsdyr for obduksjon fordelt på intern enhet</b>          |        |        |        |        |        |
| Oslo   | 1473   | 1252   | 1009   | 1625   | 1614   |
| Sandnes  | 599    | 672    | 409    | 535    | 844    |
| Bergen   | 153    | 102    | 58     | 48     | 0      |
| Trondheim  | 433    | 584    | 482    | 506    | 940    |
| Harstad  | 87     | 38     | 6      | 0      | 0      |
| Tromsø   | 59     | 54     | 36     | 35     | 115    |
| <b>Spesielle tema</b>  |        |        |        |        |        |
| Skrantesjuka (CWD)   | 21     | 10     | 10     | 19     | 10152  |
| Prøver fra kameldyr  | 613    | 1698   | 948    | 1780   | 834    |
| Laksefisk  | 4586   | 5392   | 5907   | 9264   | 11773  |
| Rensefisk  | 1364   | 3636   | 1700   | 2862   | 2324   |
| Genmodifiserte organismer (GMO)                                      | 126    | 113    | 121    | 134    | 129    |

I 2016 har Veterinærinstituttet bygd ut sin kapasitet og kompetanse innen radioaktivitet. Tre av laboratoriene er nå del av Statens stråleverns diagnostiske beredskapsfunksjon ved kriser som har med radioaktive utslipp å gjøre. I tillegg er Veterinærinstituttet representert med en ekspert i Statens strålevern sin rådgivingsgruppe.

Det har i 2016 vært fokus på risikoen for introduksjon av smittsomme sykdommer til Norge gjennom import av dyr. Veterinærinstituttet har undersøkt vel 1000 prøver tatt ut i forbindelse med import av levende dyr. Hos importerte familiedyr har Veterinærinstituttet påvist flere infeksjonssykdommer som ikke er vanlig forekommende i Norge. Påvisningen av hjerteorm (*Dirofilaria immitis*) hos to importerte hunder i 2016 viste tydelig at risikoen for innførsel av nye sykdommer gjennom import av levende dyr, er høyst reell.

Veterinærinstituttet har undersøkt ca. 1500 prøver fra kameldyr i 2016, mens det tilsvarende tallet for 2015

var om lag 2200. Saueskabbparasitten (*Psoroptes ovis*) ble påvist i en liten andel av de undersøkte prøvene fra lama og alpukka. De diagnostiske testene som er tilgjengelig for påvisning av enkelte infeksjonssykdommer er ofte ikke utprøvd på kameldyr. Det gjør at det kan være vanskelig å få laboratorieresultater som gjør det mulig å bekrefte eller avkrefte sykdom i henhold til gjeldende kriterier. Et slikt eksempel er påvisning av mykobakterieinfeksjonene hos kameldyr som ble en diagnostisk utfordring for Veterinærinstituttet i 2016.

Pankreassykdom (PD) er fremdeles den alvorligste virussykdommen hos laksefisk i sjøvannsoppdrett. Det er to PD-epidemier i Norge. En med subtype marin SAV 2 (hovedsakelig begrenset til Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag), og en med SAV 3 (begrenset hovedsakelig til Vestlandet). Antall utbrudd/mistanke var på nivå med fjoråret, og i 2016 ble det påvist totalt 138 nye sjølokaliteter med pankreassykdom. Infeksiøs lakseanemi (ILA) ble stadfestet på 12



Veterinærinstituttets påvisning av fransk hjerteorm (*Angiostrongylus vasorum*) hos to rødreiver i henholdsvis Ski kommune i Akershus og Time kommune i Rogaland var de to første påvisningene av parasitten i Norge. Denne parasitten kan gi alvorlig sykdom for hundedyr. Et bilde av parasitten ble lagt inn i grunnsteinen for nybygget til Veterinærinstituttet på Ås av statsrådene Jon Georg Dale og Torbjørn Røe Isaksen i mai 2016.

lokaliteter i 2016 mot 15 lokaliteter i 2015. Hovedandelen av lokalitetene lå i Nordland, og flere av disse lokalitetene ser ut til å ha utbrudd med nært beslektede virus. Forsinket oppdagelse av sykdommen og utsatt utslakting av smittet fisk, kan ha vært med å bidra til utvikling av lokale epidemier.

### Overvåking

Veterinærinstituttet driver aktiv overvåking av mange ulike sykdommer og agens på oppdrag fra Mattilsynet og Miljødirektoratet. Disse årlige oppdragene utgjør en viktig del av den samlede overvåkingen av helsesituasjonen i Norge. Veterinærinstituttet gir råd om design og omfang av overvåkingsprogram ut fra kunnskapsstatus, formelle krav og helsesituasjonen nasjonalt og internasjonalt. I oppdragene med overvåkingsprogrammene analyserte Veterinærinstituttet vel 14 000 flere prøver i 2016 enn i 2015. Denne økningen skyldes særlig prøver tatt ut i det nye overvåkingsprogrammet for skrantesjuka. Antall prøver undersøkt i de andre overvåkingsprogrammene har ligget omtrent på samme nivå i 2016 som i 2015.

Veterinærinstituttet fikk i 2016 nye overvåkingsoppdrag innen radioaktivitet, antibiotikaresistens hos villlevende dyr og parasitter hos rev.

### Antibiotikaresistens

Overvåking og håndtering av meticillinresistente *Staphylococcus aureus* (MRSA) har krevd mange ressurser også i 2016. MRSA ble påvist hos svin og storfe i 2016. I en slaktegrisbesetning, som ble undersøkt i regi av overvåkingsprogrammet for MRSA,

ble det ble påvist MRSA cc398 t034. Påvisningen medførte som vanlig kontaktsporing og påfølgende testing av flere kontaktbesetninger hvorav to var positive for MRSA. Opprullingen er nå ferdig og sanering av de positive besetningene er i gang.

Veterinærinstituttet var sterkt involvert i en studie som omhandlet MRSA-smitte fra mennesker til svin. Resultatene fra dette arbeidet ble publisert i 2016. Studien viste at LA-MRSA CC398 er den vanligste LA-MRSA hos norsk gris. Smitten ble introdusert til norske svinebesetninger med personer fra utlandet. Deretter ble smitten spredt til andre svinebesetninger ved salg av gris. Oppfølgingen av handlingsplanen mot MRSA hos gris viser at sanering av LA-MRSA i svinebesetninger er mulig, men at det er kostbart og arbeidskrevende.

Instituttet har ansvar for NORM-VET (overvåkingsprogrammet for resistens hos mikrober innen veterinærmedisin), et spesielt overvåkingsprogram for antibiotikaresistente bakterier hos villlevende dyr samt flere forskningsprosjekter.

### Fiskesykdommer

Lakselus er fortsatt den største utfordringen for norsk lakseoppdrett. Resistenssituasjonen er alvorlig med fare for utbredt nedsatt følsomhet mot flere av de mest brukte legemidlene.

Bruken av renseskjold for bekjempelse av lakselus i norsk lakseoppdrett har de senere årene økt kraftig. Det fanges fremdeles mye vill leppefisk for dette formålet, men de siste par årene har oppdrettet



rognkjeks blitt mer og mer vanlig. En rekke infeksjøs lidelser, både tidligere kjente og ukjente, har blitt dokumentert hos renseskjell i Norge. En bred omtale av helsesituasjonen hos fisk er gitt i Fiskehelsesrapporten 2016.

Diagnostikk og agenspåvisning på ikke-listeførte sykdommer og agens utføres av flere private laboratorier i tillegg til Veterinærinstituttet. Det har så langt ikke latt seg gjøre å få samlet inn og sammenstilt data fra de private laboratoriene med data fra Veterinærinstituttet. Det er derfor vanskelig å holde oversikt over, rapportere og beskrive trender for de ikke-listeførte sykdommene.

## Referansefunksjonene

Veterinærinstituttet er nasjonalt referanselaboratorium (NRL) på 28 forskjellige områder, hvorav noen områder er smalere enn andre (eksempelvis *Salmonella spp* versus fiskesykdommer). Innenfor mange områder har Veterinærinstituttet akkrediterte analyser, deltar i sammenlignende laboratorieprøvinger (SLP) og deltar på møter og workshop arrangert av det europeiske referanselaboratoriet i EU. Innen NRL- funksjonene

har Veterinærinstituttet 82 diagnostiske metoder hvorav 26 er akkrediterte. På enkelte områder arrangerer vi i henhold til EUs forordninger og direktiver sammenlignende laboratorieprøvinger for andre laboratorier i Norge.

Veterinærinstituttet har også i 2016 erfart visse utfordringer i rollen som NRL fordi det ennå ikke er tilstrekkelig avklart hvordan man skal samhandle med Mattilsynet og de offisielle og private laboratoriene.

## Dyrevelferd

Veterinærinstituttet har i 2016 bistått Mattilsynet med rådgivning i ulike tilsynsoppgaver innen dyrevelferd. Dette har medført bedre kvalitet på Mattilsynets arbeid ute i felten. For øvrig driver Veterinærinstituttet betydelig kompetanseutvikling på området. Dette omtales nærmere i forskningskapitlet. Veterinærinstituttet har også ansvar for sekretariatet for dyreetikk, og sørget for at NORECOPA har blitt driftet i henhold til styringssignalene fra departementene.

## Fôr og mattrygghet

Veterinærinstituttets oppgaver innen fôr og mattrygghet er i hovedsak knyttet til rollen som nasjonalt referanselaboratorium. I tillegg gjennomfører instituttets medarbeidere risikovurderinger, gir råd til Mattilsynet og driver kunnskapsutvikling. Ved sykdomsutbrudd utfører instituttet analyser og bidrar til utbruddsoppløring. I 2016 har Veterinærinstituttet vært ansvarlig for et internasjonalt kurs innen mattrygghet.

## Analyse av situasjonen

### Dyrehelse, dyrevelferd og mattrygghet

Norsk dyrehelse er fortsatt god, men den utsettes stadig for trusler. Det samme gjelder mattryggheten. Det er særlig høy risiko for import av smittsomme sykdommer ved import av livdyr. Gjennom rådgiving til myndigheter og næring, og ved diagnostikk og helseovervåking bidrar Veterinærinstituttet til at risikoen reduseres.

Verdens helseorganisasjon (WHO) publiserte nylig en oversikt over 11 viktige sykdommer som kan forårsake alvorlige epidemier og som det i dag er få eller ingen tiltak mot. I Norge har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) vurdert sannsynligheten for at man skal få en influensapandemi som høy og som en vesentlig samfunnsrisiko. Sykdommene WHO har navngitt er Chikungunya, Ebola, Krim-Kongo-feber, Lassafeber, Marburgvirus, MERS, Nipavirus, Rift-Valley-feber, SARS, SFTS og Zikavirus. Alle disse sykdommene er zoonoser - infeksjoner hos mennesker som har sin opprinnelse hos dyr. I tillegg påvirkes utbredelsen og forekomsten av sykdommer av miljøendringer. Nye epidemier vil kunne resultere i alvorlige skader på liv og helse samtidig som de kan påvirke både økonomi og samfunnsstabilitet. I Norge har vi et klima som gjør det lite sannsynlig at flere av disse sykdommene vil kunne gi alvorlige utbrudd. Slik sett har vi lenge vært skånet, men klimaendringer, stor reiseaktivitet og



globalisering øker sannsynligheten for at Norge og nordmenn blir berørt.

Selv om Norge generelt har en god helseberedskap, mener vi at beredskapen mot nye epidemier bør styrkes. Samarbeidet mellom helsevesenet og veterinærvesenet og deres respektive tilsynsmyndigheter bør forsterkes. Beredskapsøvelser må gjennomføres jevnlig.

### Fiskehelse

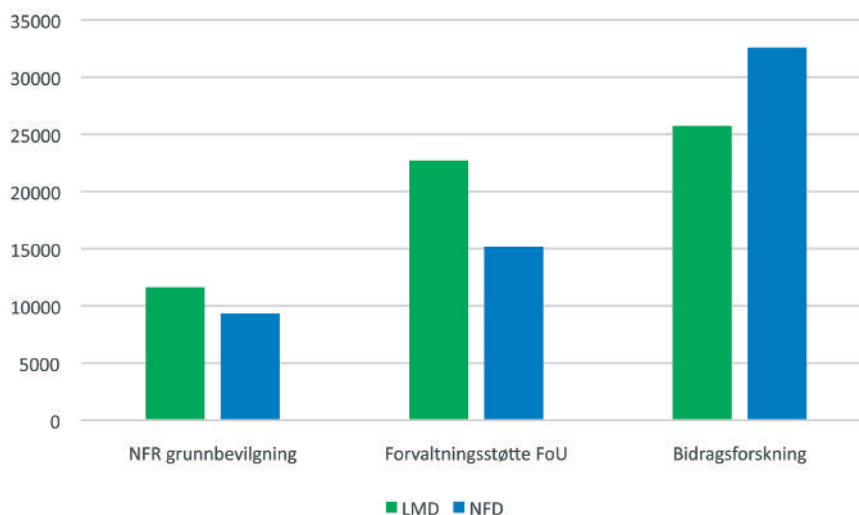
En analyse av situasjonen vedrørende helsesituasjonen hos fisk er gitt i Fiskehelse rapporten 2016.

### Forskning

Ved Veterinærinstituttet ble det i 2016 levert mer enn 117 000 arbeidstimer innen forskning og

kunnskapsutvikling (FoU). Det tilsvarer 92 effektive årsverk fordelt på 81 forskerårsverk og 11 årsverk for teknisk-administrativt personale. I alt 47 av årsverkene ble utført på oppgaver klassifisert som Landbruks- og matdepartementets (LMD) ansvarsområde og 45 årsverk er utført innen Nærings- og fiskeridepartementets (NFD) område. Totalt 98 kvinnelige forskere utførte til sammen 47 fulle årsverk innen FoU, mens 60 mannlige forskere leverte 34 fulle FoU årsverk.

I Figur 3.1 vises fordelingen av FoU arbeidet utført etter finansieringskilde. En stor andel av FoU arbeidet ble utført gjennom bidragsforskning. Som figuren viser, er bidragsforskningen høyere i blå sektor enn i grønn sektor. Det utføres også et betydelig FoU arbeid med finansiering fra forvaltningsstøtten. Her er andelen betydelig større i grønn sektor enn i blå.



Figur 3.1. Antall timer FoU arbeid utført ved Veterinærinstituttet i 2016 fordelt etter sektortilhørighet og finansieringskilde.

### Basisbevilgningen

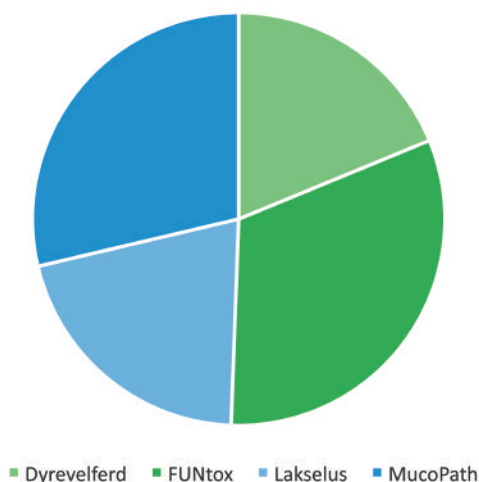
Basisbevilgningen fra Norges forskningsråd ble fordelt i henhold til "Retningslinjer for statlig basisbevilgning av forskningsinstitutter" fastsatt av Kunnskapsdepartementet 1. juli 2013. Leverte timer viser at 55 prosent av NFR basisbevilgning gikk til aktiviteter innen LMDs ansvarsområde og 45 prosent gikk til til arbeid knyttet opp mot NFD. Totalt 54 prosent av basisbevilgningen gikk med til å finansiere de fire Strategiske instituttsatsingene instituttet har gående. I Figur 3.2 vises den relative fordelingen av ressursbruk til Veterinærinstituttets strategiske instituttsatsinger (SIS-ene): Dyrevelferd, FUNtox, MucoPath og Lakselus. De resterende midlene fra basisbevilgningen gikk til å finansiere søknadsarbeid til EU, søknadsskriving til NFR, veiledning, COST-deltagelse, utvikling av forskningsledere og til noen mindre forskningspiloter.

### Bidragforskning

Veterinærinstituttet har lagt følgende definisjon til grunn ved klassifisering av sine eksterntfinansierte forskningsprosjekter: Bidragforskning er prosjekter hvor institusjonen henter støtte fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder uten at det foreligger krav om motytelse fra institusjonen når avtale om støtte inngås.

I praksis finansieres så å si all bidragforskning utført ved Veterinærinstituttet av Norges forskningsråd (NFR), Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfond (FHF), Landbruksfondet (FFL/JA), EU og av bedrifter som bidrar i henhold til avtaler inngått med NFR, FHF og EU.

I Figur 3.3 vises fordelingen av bidragforskningen i grønn sektor opp mot fag- og aktivitetsområder. Som det framgår av figuren, har det blitt utført svært mye

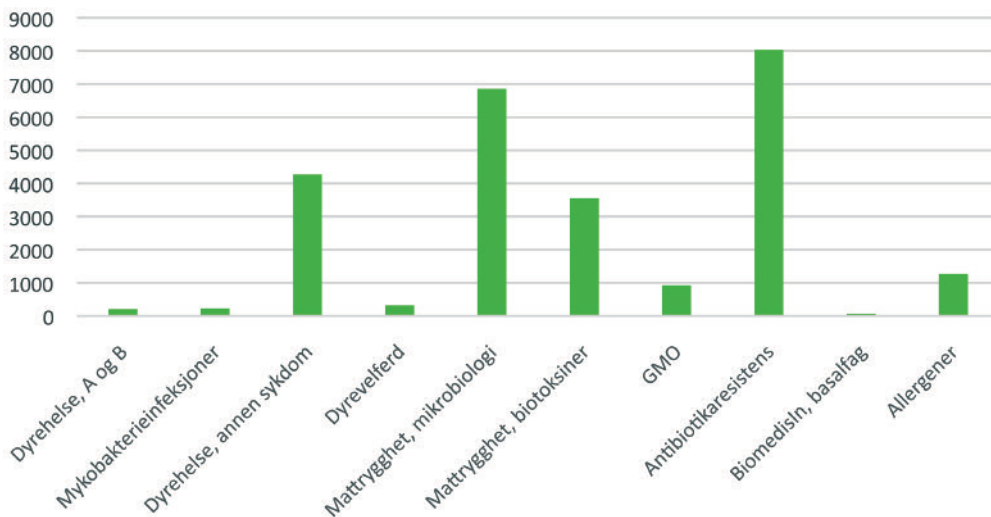


Figur 3.2. Relativ fordeling av ressursbruk mellom de 4 SIS-ene ved Veterinærinstituttet. Grønn farge indikerer tilknytning til LMD og blå indikerer tilknytning til NFD.



forskning innen det vide begrepet mattrygghet. Det gjelder først og fremst innen mikrobiologisk mattrygghet, men også innen biotoksiner, GMO og allergener. Innenfor disse områdene har Veterinærinstituttet lyktes godt på konkurranseutsatte arenaer først og fremst i Norge, men også i EU. Dette er en videreføring av en

mangeårig trend som kommer til uttrykk gjennom antall publikasjoner registrert i Cristin (Tabell 3.2). Innen mikrobiologisk mattrygghet arbeides det først og fremst med *Listeria* og *E. coli* i matkjeden. Veterinærinstituttet har i flere år hatt betydelig forskning innen allergener i mat. Dette arbeidet ble avsluttet ved utgangen av 2016.



Figur 3.3. Antall timer bidragsforskning utført i grønn sektor fordelt etter aktivitetsområder.

Tabell 3.2. Antall vitenskapelige artikler per år fordelt etter aktivitetsområde basert på registreringer gjort i Cristin.

| Kategori                                 | 2013       | 2014       | 2015       | 2016 (pr 28.02.17) |
|--|------------|------------|------------|--------------------|
| Dyrehelse, A og B                        | 5          | 7          | 5          | 2                  |
| Mykobakterieinfeksjoner                  | 4          | 6          | 0          | 0                  |
| Dyrehelse, annen sykdom                  | 16         | 13         | 9          | 14                 |
| Dyrevelferd                              | 3          | 7          | 10         | 8                  |
| Dyrehelse, basalfag                      | 0          | 0          | 0          | 2                  |
| Fiskehelse, listeført sykdom             | 12         | 8          | 12         | 3                  |
| Fiskehelse, lakselus                     | 3          | 3          | 2          | 0                  |
| Fiskehelse, andre infeksjoner            | 16         | 7          | 15         | 13                 |
| Fiskehelse, biosikkerhet og epidemiologi | 4          | 9          | 2          | 6                  |
| Fiskevelferd                             | 0          | 1          | 0          | 0                  |
| Fiskehelse, basalfag                     | 6          | 9          | 2          | 3                  |
| Miljø, dyrehelse                         | 12         | 18         | 8          | 4                  |
| Miljø, biotoksiner                       | 4          | 3          | 3          | 2                  |
| Miljø, fiskehelse                        | 9          | 7          | 1          | 4                  |
| Mattrygghet mikrobiologi                 | 9          | 10         | 12         | 6                  |
| Mattrygghet, biotoksiner                 | 10         | 8          | 8          | 15                 |
| Genmodifiserte organismer (GMO)          | 1          | 0          | 1          | 1                  |
| Mattrygghet, annet                       | 2          | 0          | 0          | 0                  |
| Antibiotikaresistens                     | 1          | 2          | 3          | 3                  |
| Biomedisin, basalfag                     | 6          | 5          | 7          | 9                  |
| Allergener                               | 3          | 4          | 2          | 1                  |
| <b>TOTALT</b>                            | <b>126</b> | <b>127</b> | <b>102</b> | <b>96</b>          |

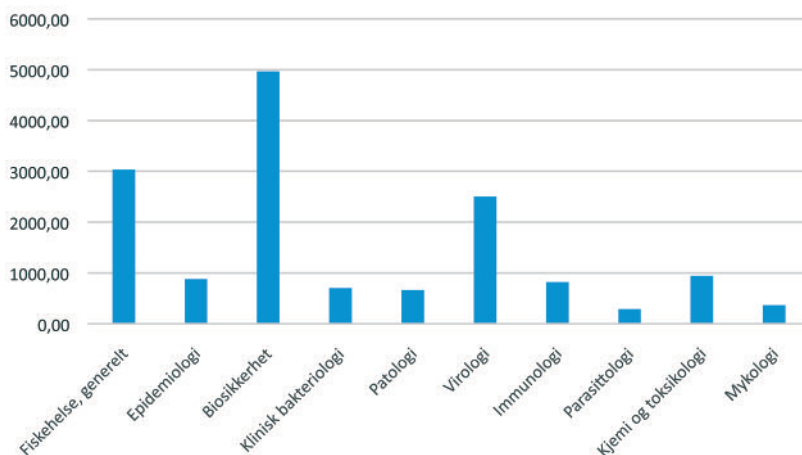
Figur 3.3 viser også at det i 2016 var meget høy aktivitet innen antibiotikaresistensforskning. Økningen har vært markant sammenlignet med tidligere år. Det er også viktig å nevne at det har blitt utført en god del FoU arbeid knyttet til antibiotikaresistens finansiert over forvaltningsstøtten. Dette arbeidet kommer i tillegg til det som rapporteres i Figur 3.

Det ble i 2016 utført mindre bidragsforskning innen dyrevelferd enn i foregående år. Det er for tiden få aktive bidragsfinansierte forskningsprosjekter innen dyrevelferd. Instituttet har derimot klart å opprettholde forskningsaktiviteten på området gjennom den pågående SIS-en.

For øvrig bekrefter tallene en bekymringsfull trend som har utviklet seg over noen år. Det er lite midler til dyrehelseforskning i Norge, og det er svært vanskelig å lykkes i konkurransen om EU midler til

dyrehelseforskning. Under omtalen av FoU arbeid finansiert over forvaltningsstøtten blir det forklart hvordan Veterinærinstituttet har forsøkt å dekke forskningsbehov innen dyrehelse med forvaltningsstøttemidler.

Figur 3.4 viser fordelingen av bidragsforskning i blå sektor opp mot fag- og aktivitetsområder. Figuren viser at det først og fremst er mye aktivitet knyttet til infeksjonssykdommer, både ILA og PD som er listeførte sykdommer og HMSB, CMS, amøbegjellesykdom (AGD) og pox-virusinfeksjoner som ikke er listeførte, men som likevel kan gi store sykdomsproblemer. Til tross for at Veterinærinstituttet ikke har kunnskapsstøtteansvar for fiskevelferd, er dette et viktig forskningsområde ved Veterinærinstituttet. Det registreres en økende etterspørsel etter instituttets kompetanse innen fiskevelferd. Det er særlig stort forskningsbehov knyttet til utprøving av ny oppdrettsteknologi.



Figur 3.4. Antall timer bidragsforskning utført i blå sektor fordelt etter aktivitetsområder.

Veterinærinstituttet har for øvrig betydelig forskningsaktivitet innen biosikkerhet og epidemiologi. I tillegg til det som framgår av denne figuren, har det blitt utført mye FoU arbeid innen biosikkerhet og epidemiologi finansiert med forvaltningsstøttemidler.

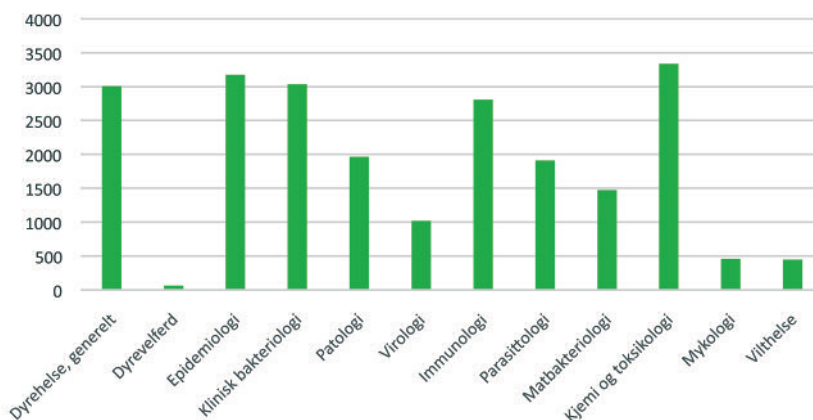
### Forvaltningsfinansiert FoU-virksomhet

Knappe 16 forskerårsverk og 2 teknikerårsverk har blitt utført innen FoU med forvaltningsstøttemidler fra LMD. Figur 3.5 viser fordelingen av ressursene til fagområdene ved instituttet. Tid har blitt brukt til å skrive forskningssøknader til Bionærprogrammet og om midler fra landbruksfondene. I tillegg har det gått tid til å skrive vitenskapelige artikler om dyrehelse basert på kasuistikker etc. Tid har også gått med til å skrive populærvitenskapelige artikler og oppdatering av fagstoff på hjemmesiden. I tillegg har det blitt utført mindre forskningspiloter og prosjektbasert diagnostikk med støtte fra FoU midlene fra LMD. Videre har kurs, fagmøter og seminarer som angår landdyrhelse eller mattrygghet blitt kostnadsført FoU.

Tid som har gått med til intern opplæring av nye medarbeidere, videreutvikling av kompetanse og etablering av ny kompetanse har også blitt registrert her.

Som før omtalt, har Veterinærinstituttet valgt å bruke forvaltningsstøttemidler til å drive FoU på viktige dyresykdommer som det har vist seg vanskelig å finansiere på annen måte. Det har blitt brukt 2,7 forskerårsverk og 0,2 teknikerårsverk på en intern satsing på mykobakterieinfeksjoner; 1,5 forskerårsverk på parasitter og resistens mot behandlingsmidler, samt 0,75 årsverk til ferdigstilling av en doktorgrad innen epidemiologi ved svineinfluensa.

Veterinærinstituttet har gjennom en årrekke drevet omfattende FoU virksomhet knyttet til muggsoppgifter i fôr og mat. I 2016 finansierte forvaltningsstøtten 1,8 forskerårsverk og 0,8 teknikerårsverk av dette arbeidet.



Figur 3.5. Antall timer FoU aktivitet finansiert over forvaltningsstøtten fra LMD fordelt på fagområde.



Dette kommer i tillegg til den omfattende bidragsforskningsfinansierte forskningen på biotoksiner i grønn sektor. Forskningsresultatene som denne gruppen har publisert har vært viktige både for Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM), EFSA, husdyrnæringene samt fôr- og matkornindustrien. Flere av instituttets forskere innen området blir regelmessig brukt til risikovurderingsarbeid både av VKM og EFSA.

Omlag 11 forskerårsverk og 0,7 teknikerårsverk har blitt utført innen FoU med forvaltningsstøttemidler fra NFD. Figur 3.6 viser fordelingen av ressursene til fagområdene ved instituttet. Tid har blitt brukt til å skrive forskningssøknader til Havbruksprogrammet i NFR og søknader til FHF. For øvrig benyttes også NFD-midler til publisering, oppdatering av hjemmeside, kurs, opplæring etc. slik det er omtalt for LMD-midler over.

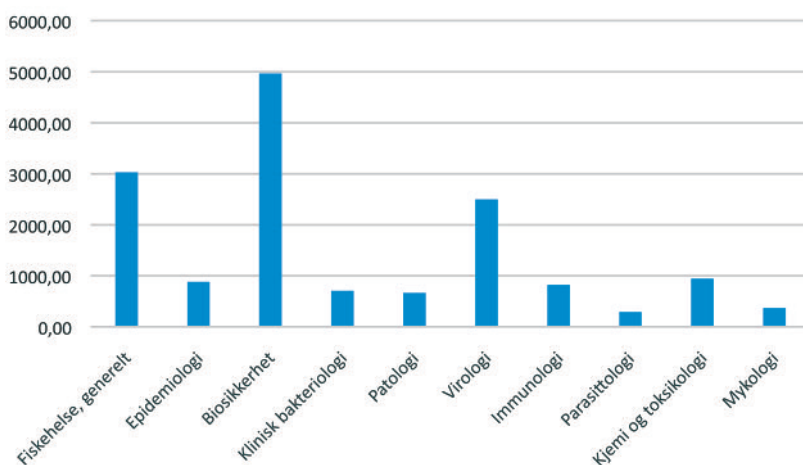
Det gikk nesten 4 fulle forskerårsverk til området «Biosikkerhet» på blå sektor i 2016. Dette er bruk av

midler som var øremerket i tildelingsbrevet. For øvrig var det betydelig satsing innen området virologi. Instituttets medarbeidere drev et omfattende arbeid for å isolere, identifisere og beskrive «Virus Y» som i løpet av 2016 fikk navnet PRVom. I tillegg har det blitt utført mye godt arbeid på pox-virusinfeksjoner.

### Vitenskapelig produksjon

Den fullstendige oversikten over antallet publikasjoner i 2016 er ennå ikke klar, men de foreløpige tallene (per 28. februar 2017) er presentert i Tabell 3.2 (over) sammen med resultatene for 2013, 2014 og 2015. I 2013 oppnådde Veterinærinstituttet 105,50 publikasjonspoeng, i 2014 ble det 92,69 publikasjonspoeng og i 2015 fikk Veterinærinstituttet 108,43 publikasjonspoeng. Tallene for 2016 er ikke klare før 1. april 2017.

Antallet vitenskapelige publikasjoner per år har sunket de senere årene. For nærmere beskrivelse av forskningen vises det til den årlige rapporten til NFR og NIFU rapporten.



Figur 3.6. Antall timer FoU aktivitet finansiert over forvaltningsstøtten fra NFD fordelt på fagområde.



Veterinærinstituttet utgav Magasinet én helse for første gang under 125-årsjubileet i 2016. I desember ble magasinet distribuert til lesere av Nationen og Fiskaren. Det er planlagt to nye utgivelser i 2017.

## Høy samfunnsøkonomisk verdi

Samfunns- og næringslivsforskning (SNF) tilknyttet Norges Handelshøyskole (NHH) vurderte i 2016 den samfunnsøkonomiske verdien av Veterinærinstituttets innsats for norsk akvakultur. Analysen var finansiert av instituttet.

I analysen framheves forskningen ved Veterinærinstituttet som den desidert mest verdifulle av oppgavene som bygger opp om helseberedskapen. Forskningen vurderes som svært viktig for næring og myndigheter, som å være av høy kvalitet og i stor grad som innrettet mot eksisterende utfordringer oppdrettsnæringen står overfor. Rådgivning og overvåkning er også viktig, særlig mot myndigheter og forvaltning. Forfatterne mener at mye av diagnosearbeidet av kjente sykdommer kan utføres av andre aktører. Imidlertid vil nye sykdommer og mer alvorlige sykdomsutbrudd gjøre det mindre sannsynlig at andre kan erstatte Veterinærinstituttet opp mot oppdrettsnæringen.

Forfatterne konkluderer med at det er det samlede

arbeidet opp mot beredskap mot sykdom og smitte som er Veterinærinstituttets viktigste oppgave.

*«Beredskap bygger i stor grad på de fire arbeidsoppgavene forskning, diagnostikk, rådgivning og overvåkning, og vi finner at andre aktører i langt mindre grad kan erstatte Veterinærinstituttet på dette området. (...) Veterinærinstituttet er en viktig aktør i forvaltningens totale beredskapsarbeid, og det er sannsynligvis store gevinster å hente ved at disse fire oppgavene er samlet i samme organisasjon. (...) Vi konkluderer derfor med at Veterinærinstituttets arbeid opp mot havbruksnæringen har en betydelig samfunnsøkonomisk verdi».*

## Kommunikasjon og samfunnskontakt

Veterinærinstituttet har et viktig og krevende samfunnsoppdrag som innebærer å stadig fornye den unike kunnskapsbasen som er bygget opp gjennom 125 år. Kunnskap utvikles best og hurtigst av stadig å bli tatt i bruk, bli forstått og bli kritisert til fordel for å få fram ny kunnskap - gjerne brukt i nye sammenhenger. Skal Veterinærinstituttet fungere som et nav eller en node for kunnskapsutvikling og samtidig være relevant og verdikende, krever det å være synlig, ha åpne dialoger og vise evne til å lytte.

Det er helt avgjørende for å lykkes med samfunnsoppdraget at instituttet makter å formidle kunnskap, gjøre den forstått og relevant i konstruktiv dialog med andre. Gjennom aktiv og brukertilpasset formidling vil kunnskap lettere bli tatt i bruk, den vil nå flere og gi flere et bedre grunnlag for egne beslutninger.

Veterinærinstituttet jobber for å presentere resultater fra forskning, overvåkning og diagnostikk brukervennlig. Kunnskapsbaserte råd og veiledning fremmes gjennom møteplasser, egne kanaler på papir og nett så vel som i «fortjente kanaler» som media og fagtidsskrift til nytte for flere. Det er krevende å kommunisere aktivt om helsetrusler i en tidlig fase av utviklingen hvor det fortsatt er mye vi ikke vet, men hvor en må slå alarm likevel. Da skal det formidles med rett balanse mellom å gjøre helsetruslenes potensiale kjent uten å skremme eller å overdrive farene.

### Økt synlighet

Mediestatistikken for hele året viser betydelig hopp i oppmerksomhet fra året før - særlig i kvalitet og betydning av oppmerksomheten instituttet blir tildelt. Rekkeviddeberegninger som i figuren må tolkes varsomt, men oppgangen medieanalysen viser er (uavhengig av tallstørrelse) en indikasjon på at instituttet er blitt mer synlig. Årsaken er en kombinasjon av at kommunikasjon er endret til å bli mer tydelig og proaktiv, at det er flere bidragsytere fra instituttet, men også at omverdenen viser større interesse for bidrag herfra. Mistanke om fugleinfluensa, funn av skrantesjuka (CWD) og fransk



hjerterorm, oppblomstringer av sykdom blant oppdrettsfisk, «mystisk» død blant villfisk, ulv og antibiotikaresistens er eksempler mye omtalt i media dette året.

Internasjonalt fikk CWD, MRSA og «hestedekke»-saken mye medieoppmerksomhet. Instituttets informasjonsvideo om CWD ble delt i USA og Canada gjennom sosiale media, og saken ble godt dekket i tidsskriftet Nature. De norske erfaringene med å bekjempe MRSA ble gjengitt i en dokumentarfilm av Danmarks Radio og i dansk samfunnsdebatt helt inn på Folketinget.

Den vitenskapelige artikkelen "Horses can learn to use symbols to communicate their preferences", av Mejdell et al. i tidsskriftet Applied Animal Behaviour Science, kom i november 2016. Artikkelen viste at hester kan lære å bruke symboler for å vise om de ønsker å ha på dekken eller ikke. Denne forskningen ble fort en verdensnyhet. Fra BBC, the Times og Daily Sun har nyheten spredd seg til bl.a. India, Australia og flere spansktales land med til sammen et tre-siret antall medieklipp.

I tillegg kommer faglig formidling gjennom faste

## Summering 2016/2015

| Nøkkel tall   | Redaksjonelle medier 2016 | Sosiale medier 2016 | Redaksjonelle medier 2015 | Sosiale medier 2015 |
|---|---------------------------|---------------------|---------------------------|---------------------|
|  Antall artikler | 2 384                     | 850                 | 2 043                     | 468                 |
|  Rekkevidde*     | 668 Millioner             | N/A                 | 165 Millioner             | N/A                 |

Figur 3.7. Antall registrerte medieoppslag og oppslag i sosiale medier i 2016 sammenlignet med 2015. «Rekkevidde» er en beregning av potensielt antall millioner lesere nådd.

bidrag til fagtidsskrift. I 2016 har fagstab skrevet og redigert faglige bidrag i hvert nummer av Norsk Veterinær Tidsskrift og Norsk fiskeoppdrett (publiseres også på vetinst.no).

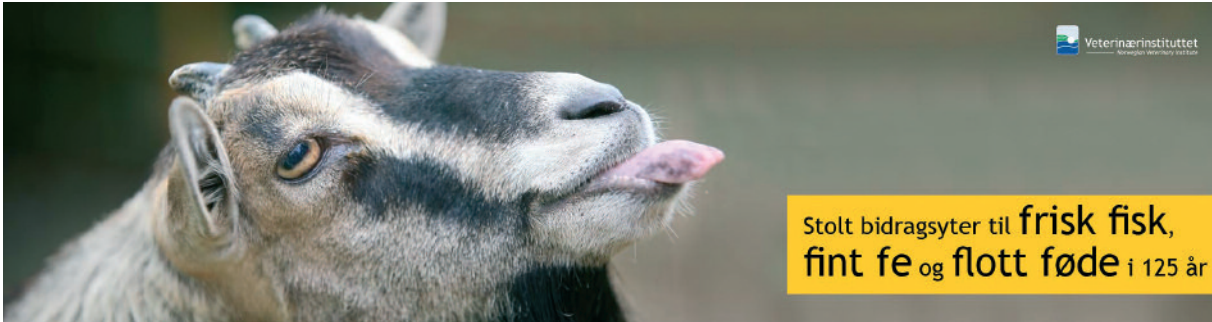
### Flere møteplasser

Det er satset på nettverksbygging gjennom flere møteplasser for god dialog. Et eksempel er at den årlige Fiskehelse rapporten - etter en grundig revitalisering - for første gang siden starten i 2003 ble presentert som et eget arrangement for gjester og presse i mars 2016. Instituttet dominerte Forskningsrådets Havbrukskonferanse i april med en serie av faglige presentasjoner med tilhørende medieoppslag. I mai ble grunnsteinen for nybygget på Ås lagt ned av to statsråder. I juni deltok instituttet på Veterinære Fagdager med foredrag, stand og utdeling av prøvepakker til praktiserende

veterinærer. Under Forskningsdagene i september gjestet statsråd Jon Georg Dale Veterinærinstituttet for Antibiotikaresistensseminaret 2015. Statsråden fikk da selv prøve å undersøke resistente bakterier på molekylærbiologisk laboratorium. På seminaret ble han presentert for en ny vitenskapelig artikkel fra et prestisjetungt, internasjonalt tidsskrift om alle utbrudd av gule stafylokokker i norske svinebesetninger fram til 2015. På samme seminaret ble en samfunnsøkonomisk vurdering av bekjempelsesstrategien mot MRSA i svinebesetninger presentert sammen med årets NORM-VET rapport om antibiotikaresistens og -forbruk blant dyr og i mat lagt fram. På selve bursdagen 12. oktober feiret Veterinærinstituttet sin 125-årsdag med faglige presentasjoner og hilsener med landbruks- og matministeren som hedersgjest.



Figur 3.8. De nye nettsidene skaleres sømløst i utsnitt for å kunne leses på skjerm, nettbrett og mobil i samme løsning. På skjerm kan en selv velge størrelse på utsnittet og innholdet tilpasser seg automatisk. Det var et brukerønske at sidene både skulle være lesbare på mobil, nettbrett og skjerm..



125-årsjubileet ble markert på selve bursdagen 12. oktober 2016.

Representanter fra blå og grønn næring og andre partnere hilste jubelanten, og en ny samfunnsøkonomisk vurdering av Veterinærinstituttets virke for norsk akvakultur ble offentliggjort. I desember var Veterinærinstituttet invitert to ganger til Stortinget for å delta i høringer om henholdsvis dyrevelferd for pelsdyr og antibiotikaresistens blant dyr og i mat i Norge.

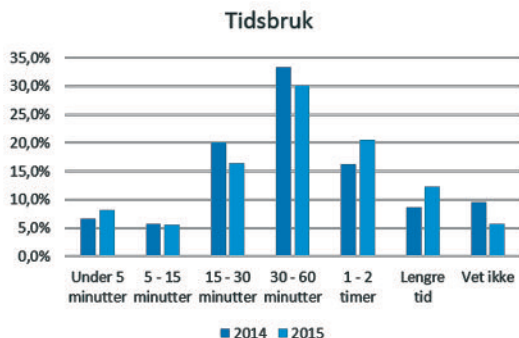
### **Brukervennlig på nett**

Sommeren 2016 ble de nye nettsidene til vetinst.no lansert. Sidene er bygget opp fra grunnen av etter analyser av hvem brukerne er og hvilke oppgaver de har ønske om å løse. Derfor har fokuset vært å bygge ut fra tjenester og kunnskap brukere etterspør. Deretter ble en ny forside utviklet.

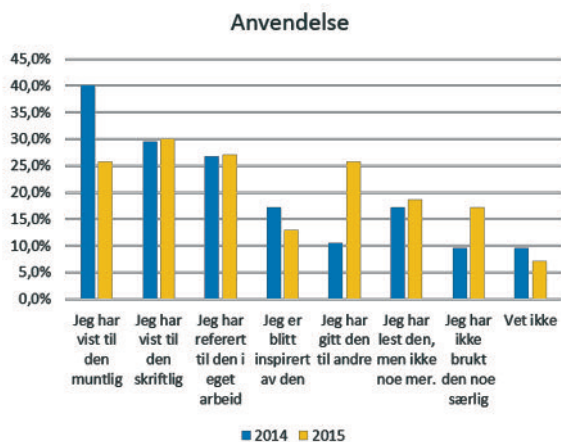
Høsten 2016 ble nye prosjekter for engelske nettsider og et nytt intranett startet opp. Disse prosjektene vil bli håndtert i det samme publiseringssystemet som vetinst.no, men vil få en egen oppbygging tilpasset sine målgrupper i løpet av 2017. 2016 var også året for å etablere instituttet i sosiale medier med vekt på Facebook, Instagram og Twitter. CWD-saken er et eksempel på slagkraften det gir å samkjøre medieoppslag, møteplasser, video og sosiale medier.

125-årsjubileet var også foranledningen til at instituttet bestemte seg for å satse på papir igjen. Et allmennrettet magasin for forskningsformidling som gir innsyn i tema som fiskens mysterier, amøber sett i mikroskop og glimt fra historien som «stolt bidragsyter til frisk fisk, fint fe og flott føde i 125 år». Magasinet én helse ble distribuert til leserne av Nationen og Fiskaren i desember 2016.

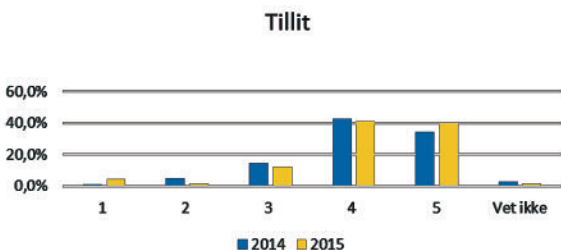




Figur 3.11 viser hvor mye tid leserne selv anslår å ha brukt på Fiskehelse rapporten 2014 og 2015 samlet sett. Kilde Veterinærinstituttets evaluering av Fiskehelse rapportene for 2014 og 2015.



Figur 3.12 viser hvordan leserne angir å ha brukt Fiskehelse rapporten 2014 og 2015 i eget arbeid. Kilde er samme som over.



Figur 3.13 viser hvordan leserne oppfatter sin tillit til Veterinærinstituttet etter å ha lest Fiskehelse rapporten på en skala fra 1 (meget lav) til 5 (meget høy). Kilde er samme som over.

Som nevnt ble Fiskehelse rapporten revitalisert i 2015. Rapporten ble evaluert av ca 100 brukere i forkant og etterkant. Resultatene dokumenterer at rapporten oppfattes som et nyttig verktøy for alle som jobber aktivt med fiskehelse i næring og forvaltning.

Det nye, allmennrettede magasinet for forskningsformidling, Magasinet én hesle, er en investering for Veterinærinstituttet. Det ble derfor objekt for en uavhengig brukerundersøkelse etter dsitribusjon med avisa Nationen. Blant annet ble leseropplevelsen, interessen for stoffet og kjennskapet til Veterinærinstituttet målt.

### Vurdering

Veterinærinstituttet satser på strategisk kommunikasjon utfra et ønske om å bidra endring mot et bedre samfunn. Det forutsetter at kunnskap blir tilgjengelig, forstått og gjøres relevant i samarbeid og dialog med andre gode krefter. Det er ikke alltid behagelig eller lystbetont, men det å dele kunnskap er ofte nødvendig som et korrektiv i samfunnsdebatten.

Ut ifra en helhetlig vurdering av ressursinnsats og gjennomslagskraft, anser Veterinærinstituttet kommunikasjonsresultatene som gode. Samtidig er det potensiale for å synliggjøre flere saker bedre gitt den sterke samfunnsinteressen for temaene og fagkunnskapen instituttet besitter. Det forutsetter fortsatt godt samarbeid også kommunikasjonsfaglig med blant annet myndigheter, forvaltning, næring, men også med forskningsmiljø, organisasjoner og media. Det er nettopp slikt samarbeid som har vært noe av fundamentet for at Veterinærinstituttet har fått økt synlighet og forsterket posisjon i 2016.

# Styring og kontroll i virksomheten

Del IV





## Overordnet vurdering av styring og kontroll

God intern styring og kontroll er viktig for at Veterinærinstituttet skal nå sine mål.

Det har de senere år blitt gjennomført utredninger og prosesser som har pekt på et behov for en bedre virksomhetsstyring ved Veterinærinstituttet, og i 2016 ble et enhetlig og grundig gjennomarbeidet styringssystem etablert. Systemet vil sikre god styring og kontroll med Veterinærinstituttets virksomhet, noe som også bekreftes gjennom internrevisjon for 2016.

I 2016 har det blitt lagt ned store ressurser i å følge opp tiltak basert på manglende uttalelse om regnskapet fra Riksrevisjonen for årene 2013, 2014 og 2015 samt egne behov.

Angående faglig aktivitet, jfr. del III, er mål-oppnåelsen i forhold til virksomhetsplanen for 2016 høy. Myndigheter, oppdragsgivere og kunder har vært fornøyd med den faglige kvaliteten, kapasiteten og produksjonen i 2016. Dette er oppnådd samtidig som flere uforutsette og til dels store beredskapshendelser har vært krevende med stor ressursbruk og innsats.

## Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring og kontroll

### Virksomhetsstyring

Et helhetlig styringssystem ble utarbeidet høsten 2016. Dette er nå i ferd med å bli implementert og gjort tilgjengelig for alle ansatte første kvartal 2017. Styringssystemet bygger på, og erstatter,

kvalitetssystemet som ble etablert på 90-tallet samt andre styrende dokumenter, inkludert HMS- og økonomiområdet. Dokumentene dekker alle Veterinærinstituttets aktiviteter, både kjerneaktivitetene (beredskap, kunnskapsstøtte, forskning, oppdrag og laboratorieaktivitet), styrende (strategi, planlegging, ledelse, oppfølging og internkontroll) og støttende (økonomi, IKT, HR, drift, arkiv og kommunikasjon). Dokumentene er satt opp i et hierarkisk system inndelt etter nivåene i styringspyramiden med policydokumenter, prosedyrer samt detaljbeskrivende rutiner og teknikker.

Viktige elementer i systemet er dokumenter som berører sikkerhet og kvalitet, både informasjonssikkerhet, biosikkerhet, HMS, laboratorie-relaterte dokumenter, økonomistyring og internkontroll. Den elektroniske håndboken som inneholder styringssystemet inneholder også en modul for håndtering av avvik og klager, både innen laboratorie-, HMS- og øvrige områder.

Økonomioppfølging, -styring og -forståelse hos de ansatte har gjennomgått store forbedringer i 2016. Økonomisystem og sentrale prosesser, som f.eks. timeføring, har vært behandlet på flere allmøter og lederkurs. Et nytt og vesentlig forenklet timeregistrerings og -godkjenningsregime ble etablert i løpet av 2016. Andre økonomirutiner har også blitt gjennomgått og forenklet. Det er også etablert regelmessige prosjektgjennomganger med prosjektlederne for å sikre god administrativ prosjektstyring. Alt dette bidrar til at resultat- og regnskapsinformasjonen nå er mer pålitelig. Gjennom

2016 har styringsdialogen med eierdepartement og NFD, vært god og bidratt til gjensidig forståelse og utvikling av virksomhetsstyringen.

Det nye styringssystemet inneholder flere dokumenter vedrørende informasjonssikkerhet, biosikkerhet og HMS. Dette for å sikre at Veterinærinstituttet har en høy kvalitet på dette arbeidet. På informasjonssikkerhetsområdet har det blitt utarbeidet nye dokumenter i 2016. Alle disse «sikkerhetsdokumentene», både nye og gamle, har blitt grundig vurdert i forbindelse med inkorporeringen i det nye styringssystemet.

HMS arbeidet blir også ivarettatt gjennom denne revisjonen av styringsdokumentene. Et sentralt HMS-tiltak i 2016 var en kartlegging av organisasjonskulturen og møteserie for å involvere alle ansatte i å utforme handlingsplaner for å styrke internt samarbeid og samhandling. De beste handlingsplanene ble premiert i en intern "konkurrans" hvor seksjon for Medieproduksjon ble vinner.

I tillegg til at styringssystemet inneholder internkontrollelementer, har Veterinærinstituttets styre etablert internrevisjon i henhold til statlig regelverk. Det ble vedtatt en internrevisjonsinstruks og en internrevisjonsplan for 2016. Følgende tre områder er revidert for 2016:

- En gjennomgang av styringssystemet med en pre-implementeringsrevisjon
- Nøkkelkontroll av time- og inntektsføringen
- Informasjonssikkerhet

Norsk akkreditering var på bedømmelse (oppfølgingsbesøk) tidlig på høsten 2016. Det ble gitt ett meget alvorlig avvik, 17 vesentlige avvik og 16 mindre avvik. Alle disse er nå lukket.

### Utfordringer

Veterinærinstituttet vurderer at det fortsatt er enkelte utfordringer med styring av virksomheten som må vies oppmerksomhet, men at risikobildet gjennomgående ikke er kritisk. Nedenfor omtales sentrale utfordringer:

Veterinærinstituttet er en prosjektorganisert virksomhet som mottar finansiering i form av forvaltningsstøtte og grunnbevilgning, mottar tilskudd til forskningsprosjekter, har løpende fakturering av inntekter fra diagnostikk og har oppdragsprosjekter. Dette gir en kompleks økonomimodell som også skal tilfredsstillende Statlige Regnskapsstandarder. Dette stiller store krav til økonomikompetanse både i de administrative funksjonene og i resten av virksomheten. Det medfører også en økt kompleksitet i styring av prosjektøkonomi.

Økt risiko innen informasjonssikkerhet er en utfordring for en kunnskapsinstitusjon som legger vekt på åpenhet og samhandling. Styringssystemet inneholder derfor detaljerte dokumenter om ulike forhold ved informasjonssikkerhet. Veterinærinstituttet hadde også en «sikkerhetsmåned» hvor informasjonskampanjer, allmøter etc. berørte ulike forhold vedrørende informasjonssikkerhet. Det er også i 2016 iverksatt flere tiltak mot mulige IKT-angrep.

Det egenutviklede Prøvejournalsystemet (PJS) ivaretar journalføring, rapportering og fakturering, og er bygget ut med moduler for ulike formål som Elektronisk prøvesvar og innsendingsskjema (EPI) og Helsedata på web (HPW). Til sammen gir dette systemet ikke bare mulighet for brukere å registrere og følge prøver, og for ansatte til å saksbehandle prøvesvar mm., det gjør det også mulig å utveksle aggregert informasjon med store kunder etter tilrettelegging av systemintegrasjon (API). Eksempelvis har Miljødirektoratet - etter at CWD ble oppdaget av Veterinærinstituttet i april 2016 - kunnet følge alle prøver i det nye overvåkningsprogrammet i sanntid med data overført rett inn i egne systemer og til automatisk oppdatert statistikk publisert på nett. Interne risikovurderinger tilsier at eldre deler av dette systemet er modent for oppgradering og videreutvikling. Det er behov for å recalibrere behovsvurderingene for prosessutvikling, videreutvikling, valg av teknologi og framtidige investeringer. Som det mest krevende IKT-baserte styringssystemet, vil videreføring av PJS uansett valg av modell stille store krav til Veterinærinstituttets strategiske satsinger på IKT, investeringer og ressurser både når det gjelder kapasitet og kompetanse.

## Særskilte forhold

I 2016 foregikk et stort arbeid med planlegging av ny organisasjonsstruktur som trådte i kraft 1.1.2017. Den nye organisasjonsstrukturen har tre fagavdelinger, en for fiskehelse, en for dyrehelse og trygg mat og en for laboratoriefag. I tillegg er et støtteapparat etablert for funksjoner inn under administrasjon,

kommunikasjon og digitalisering. Forut for prosessen ble det lagt stor vekt på internkommunikasjon og involvering av ansatte i prosesser knyttet til både organisasjonskultur og struktur. I forbindelse med innplassering av personell i nye enheter, ble det foretatt en vurdering av passende oppgaver for den enkelte ansatte forut for brev med tilbud om innplassering. De aller fleste av medarbeiderne godtok tilbudet de fikk om innplassering, men noen benyttet seg av tilbud om å få en innplasseringssamtale i forkant. Opprinnelig var planen at den nye organiseringen skulle tre i kraft 1.10.2016. Dette ble utsatt til 1.1.2017, dels for å få bedre tid til å forberede alle endringene omorganiseringen medførte, og dels fordi administrerende direktør etter avtale med Styret gikk over i annen stilling ved Veterinærinstituttet 1.7.2016. I den forbindelse ble det konstituert en administrerende direktør som skulle ha hovedansvaret for arbeidet med virksomhetsstyring og en assisterende direktør som skulle ha hovedansvar for omorganiseringen.

Det at Riksrevisjonen ikke reviderte regnskapene i 2013, 2014 og 2015 preget naturlig nok ressursbruken i 2016, spesielt forberedelsene til og oppfølging av interimrevisjonen høsten 2016. Det ble gjort et omfattende arbeid for å dokumentere alle relevante aktiviteter, med spesiell fokus på timeføring og prosjektoppfølgning.

I 2016 har det store arbeidet med forberedelse av flytting til Ås fortsatt. Samarbeidet med de andre



Veterinærinstituttet er FoU-partner til AkvaFuture sitt anlegg med ca en million laks utenfor Brønnøysund. Dette gjør det mulig for forsker Arve Nilsen å forske på utvikling av oppdrett i lukkede merder i sjø i kommersiell skala. Her blir Nilsen intervjuet til et program i serien "Ut i naturen" på NRK.

institusjonene på Campus Ås er utviklet videre og foregår på mange ulike plan, både faglig og administrativt.

For å gi en god og brukervennlig digitalisert forvaltning og service til kunder og oppdragsgivere er det tidligere etablert «elektronisk prøveinnsendelse» (dvs. at følgebrev sendes elektronisk, mens prøven sendes i posten) for prøver fra fisk. I desember 2016 ble ¾ av alle prøveinnsendelser sendt på denne måten. I 2016 ble også systemet utvidet til prøver fra Norsvin samt at det har blitt lagt grunnlag for lansering av systemet også for landdyrprøver i 2017. I samme løsning er det funksjonalitet for sporing av prøver, prøvesvar og interaktive kart. I tillegg er en rekke overvåkingsprogrammer med sanntidsdata publisert i en nettbasert innsynsløsning (Helsedata på web). Enkelte overvåkingsprogrammer har system-til-system-integrasjon (API) mot kunder for å fjerne tidstyver og skape merverdi.

Systemet for å legge prøvesvar direkte på web, ble utvidet betydelig i 2016. Andre svarrutiner og systemer har også blitt ytterligere effektivisert, slik at det nå går svært få prøvesvar via vanlig post.

Prosjektet «Modernisering av beredskapen» som pågikk i 2016 arrangerte flere kurs for veterinærer i feltobduksjon og prøvetaking og det ble også laget video om veiledning i feltobduksjon og korrekt prøvetaking. Det ble også gjort en systematisk prøveinnsamling og undersøkelse av abort-lam i Nord-Norge for å se på dødsårsaker.

Veterinærinstituttet arbeider med plassering av enhetene i Bergen og Tromsø. I Bergen er ombygging av nye lokaler med laboratorier i den marine kunnskapsklyngen på Marineholmen sammen med Universitetet i Bergen, Industrielaboratoriet, Mattilsynet i full gang. Det er her regjeringen har foreslått en samling av alle de marine fagmiljøene i Bergen. Innflytting i Bergen skjer i desember 2017. I Tromsø er dialog med NIBIO etablert for utredning om fremtidig plassering.

### **Rapportering som følger av annen regulering eller lovgivning**

Se del II for en samlet fremstilling av personalopplysninger.

# Vurdering av framtidssutsikter

Del V



Landbruks- og matminister Jon Georg Dale (t.h) legger ned grunnsteinen for Campus Ås sammen med kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen i mai 2016.

## En sentral samfunnsaktør

Veterinærinstituttet skal videreutvikles som et biomedisinsk forskningsinstitutt og som Norges ledende kunnskapsleverandør innen beredskap, biosikkerhet og helsetrusler på områdene fiskehelse, dyrehelse, dyrevelferd og fôr- og mattrygghet - «én helse».

Veterinærinstituttet vil også framover ha en avgjørende samfunnsoppgave som støtte for myndigheter og næringsliv i å videreutvikle og hente fram potensialet i en nasjonal bioøkonomisk satsing basert på bærekraftig produksjon og uttak av biomasse til lands og til havs i Norge.

Veterinærinstituttet skal ivareta og beskytte den gode helsesituasjonen og mattryggheten i Norge, og samtidig være en sentral bidragsyter til det grønne skifte og ny nasjonal verdiskaping basert på biologiske fornybare ressurser.

Utviklingen av oppgaveportefølje vil bli preget av økt globalisering og endringer i klima. Dette medfører et risikobilde i forhold til beredskap og helsetrusler for mennesker og dyr som både er økende og i endring. Veterinærinstituttet må kontinuerlig videreutvikle sin kompetanse og metoder for å ligge i front av denne utviklingen.

Globalisering og klimaendringer er sentrale drivere for det grønne skifte og for å make omleggingen til lavutslippssamfunnet. Det vil både øke behovet for gjenbruk av begrensede ressurser og kreve økt produksjon og foredling av biomasse. Norsk biomasse

til havs og til lands vil sammen med teknologi og kompetanse være et viktig norsk konkurransefortrinn i dette skiftet. I en verden hvor tilgjengelig fornybar biomasse vil være en begrensning, skal Veterinærinstituttet bidra med kompetanse for en bærekraftig produksjon til lands og til havs.

## Relevans og kompetanse

Veterinærinstituttet må være relevant ovenfor sine samarbeidspartnere og i utøvelsen av samfunnsoppdraget. Veterinærinstituttet skal på egenhånd, sammen med departementene, og sammen med sine samarbeidspartnere kontinuerlig videreutvikle kunnskapen i forhold til samfunnets behov. På samme måte skal Veterinærinstituttet videreutvikle samarbeidet med næringslivet, og bistå med relevant forskningsbasert kompetanse for å bidra til økt innovasjon, konkurransekraft og verdiskaping.

Til grunn for alt arbeidet med beredskap, overvåking og oppdrag for næringslivet ligger en kontinuerlig kompetanseoppbygging gjennom forskning. Veterinærinstituttet skal videreutvikle sin forskningsportefølje både i nasjonal og internasjonal konkurranse.

Veterinærinstituttet skal framover bidra til at instituttets fagområder får økt oppmerksomhet og økt tilgang på offentlige og private midler til finansiering av forskning. Dette skal gjøres gjennom en tydelig samfunnsdialog, hvor Veterinærinstituttets relevans og bidrag i forvaltningen og for økt verdiskaping i næringslivet, synliggjøres.



Skal Veterinærinstituttet være en attraktiv arbeidsplass, må det legges til rette for en kultur og et fysisk og psykososialt arbeidsmiljø som oppleves godt og utviklende for de ansatte

## Teknologi

Veterinærinstituttets oppgaver innen beredskap, diagnostikk og forskning vil bli modernisert gjennom ny teknologi og nye metoder. Spesielt vil bruk av informasjonsteknologi og ulike bioteknologiske løsninger etablere nye metoder innen forskning og diagnostikk. Skal Veterinærinstituttet være nasjonalt og internasjonalt ledende, er det en forutsetning at ny teknologi kontinuerlig fases inn.

## Kunnskapsorganisasjon

Veterinærinstituttet skal være et kompetansemiljø som både videreutvikler og tiltrekker seg medarbeidere med høy kompetanse innen våre fagområder. Nye fasiliteter og ny teknologi gir nye

muligheter. Nye metoder og endringer i næringen vil medføre at det også oppstår nye behov for kompetanse i Veterinærinstituttet. En av de viktigste oppgavene framover blir å sikre at Veterinærinstituttet har medarbeidere med god og riktig kompetanse.

Skal Veterinærinstituttet være en attraktiv arbeidsplass, må det legges til rette for en kultur og et fysisk og psykososialt arbeidsmiljø som oppleves godt og utviklende for de ansatte. Dette inkluderer å kunne tilby de ansatte attraktive betingelser og en kunnskaps- og karriereutvikling samtidig som Veterinærinstituttet framstår som en ønsket arbeidsplass for nye dyktige medarbeidere.



## Effektivitet

I Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag ligger det å ivareta og videreutvikle oppgaven på en mest mulig effektiv måte. Instituttet skal kontinuerlig forbedre effektiviteten i de oppgavene som gjøres, for så å kanalisere ressurser mot nye oppgaver som myndighetene og næringslivet har behov for bistand til å gjennomføre. Det bør være et mål at Veterinærinstituttet i økende grad kan disponere resultatet av en effektivisering med sikte på å videreutvikle strategiske forskningsområder innen instituttets ansvarsområde. Dette vil bidra til en faglig oppdatering av Veterinærinstituttet, samtidig som det vil være et sentralt incitament for kontinuerlig kompetanseutvikling hos medarbeiderne ved instituttet.

## Virksomhetsstyring

Det er et klart mål for Veterinærinstituttet å videreutvikle en virksomhetsstyring som sikrer optimal utvikling og effektiv ressursdisponering samtidig som det tilfredsstiller alle offentlige krav på området. Med utgangspunkt i Veterinærinstituttets vedtatte strategi skal det, i samarbeid med departementene, etableres hensiktsmessig mål- og resultatstyring for å sikre den faglige produksjonen ved instituttet.

## Nye VI

Det norske samfunnet viser i disse dager på Norges største byggeplass hvor viktig Veterinærinstituttets samfunnsrolle er. Dette gir nye muligheter for hele

instituttet med å se på hvordan oppgaver løses, hvordan ny kunnskap skal vinnes og hvordan brukernes behov skal møtes i alle deler av virksomheten. Dette skaper muligheter like gjerne for de regionale enhetene som sentralt.

I forbindelse med byggingen av nye lokaler på Ås er mange av de større avgjørelsene i byggeprosjektet alt gjennomført. I den kommende fasen av prosjektet er arbeid med ferdigstillelse av bygg, inkludert byggeplassoppfølging og planlegging av utstyr, prioritert. Samtidig må Veterinærinstituttet i 2017 og fram til flyttingen konsentrere innsatsen om hvilke oppgaver, kompetanse og teknologiske løsninger som bygger opp under framtidens Veterinærinstitutt. Dette er et omfattende arbeid som må inkludere hele Veterinærinstituttet, samtidig som den interne kunnskapen må relateres til tilsvarende prosesser i andre land, og til forventninger fra brukere og samarbeidspartnere.

Lykkes Veterinærinstituttet i videreutvikling av seg selv som et sentralt beredskaps- og forskningsinstitutt, vil dette være ett av de viktigste elementene for en høy nasjonal beredskap på mat- og helseområdet, og et viktig grunnlag for økt nasjonal vekst og verdiskaping på biologiske ressurser til havs og på land.



Veterinærinstituttet arrangerte AquaEpi-konferansen i september 2016 for å samle forskere på alle nivå fra hele verden og utveksle og dele erfaring, kunnskap og forskningsresultat knyttet til epidemiologi og helseaspekt vedrørende dyr i akvakultur.

## Ledelseskomentarer

Veterinærinstituttet (VI) er et biomedisinsk forskningsinstitutt med dyrehelse, fiskehelse og mattrygghet som kjerneområder. Primæroppgavene til Veterinærinstituttet er forskning, kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling til myndighetene.

Instituttet er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring av inntekter og utgifter utenfor statsbudsjettet («nettobudsjettet»). VI mottar grunnbevilgning fra Landbruks- og matdepartementet (LMD), Nærings- og Fiskeridepartementet (NFD) og Norges forskningsråd (Forskningsrådet). LMD har det overordnede administrative og budsjettmessige ansvaret for VI.

## Årsregnskapet er avlagt på nytt

Styret avlegger med dette et nytt og korrigert årsregnskap for 2016. I dette ligger det at årsregnskapet som ble avlagt 16.3.2017 trekkes tilbake.

Endringen i årsregnskapet er kun av formell og prinsipiell art, hvor man har tatt inn tilleggsopplysninger om inngående balanse. Ingen tall eller andre størrelser i årsregnskapet er korrigert. Endringene fremgår av ledelsens kommentar til regnskapet samt regnskapsprinsippene.

## Nærmere om inngående balanse:

Gjennom revisjonen av årsregnskapet for 2016 har

Riksrevisjonen stilt spørsmål ved hvorvidt fordelingen mellom virksomhetskapital og avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (statens kapital) i inngående balanse er uten vesentlige feil. Dette har blant annet sammenheng med at Riksrevisjonen ikke kunne uttale seg om instituttets årsregnskaper for henholdsvis 2013, 2014 og 2015.

Veterinærinstituttet vurderer at risikoen for vesentlige feil knyttet til inngående balanse - og særlig fordelingen mellom virksomhetskapital og avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet - er begrenset. Dette skyldes blant annet at de aktuelle postene i vesentlig grad stammer fra aktiviteter i 2016. Dette innebærer at eventuelle feil fra 2015 er resultatført, noe som er i tråd med SRS. VI korrigerer sammenlikningstallene ved avleggelse av årsregnskapet for 2015, jf. ledelseskommentar og prinsippnote til årsregnskapet for 2015. Da ble blant annet virksomhetskapitalen i praksis satt til null. Vi vil også trekke fram at resultatet som ble tilført virksomhetskapitalen i 2015, utelukkende stammet fra oppdragsprosjekter. Dette resultatet var i tillegg negativt.

Landbruks- og matdepartementet godkjente i brev av 15.5.2017 VIs inngående balanse for 2016 slik den foreligger. LMD sluttet seg til instituttets vurderinger når det gjelder risiko for feil i resultatfordelingen for 2015 og dermed inngående balanse for 2016. LMD aksepterte og godkjente de fordelinger som ble foretatt av statens kapital per 31.12.2015.

På bakgrunn av egne vurderinger samt LMD sin godkjenning av inngående balanse for 2016 mener VI at årsregnskapet for 2016 er avlagt uten vesentlige feil eller mangler og i tråd med gjeldende krav, jf. avsnittet «Bekreftelser».

### Bekreftelser

VI bekrefter at årsregnskapet 2016 er avlagt i henhold

til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement.

VI bekrefter at årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

### Vurdering av vesentlige forhold ved årsregnskapet

#### Gjennomførte investeringer i inneværende regnskapsperiodeperiode og planlagte investeringer i neste regnskapsperiode(r)

Investeringer utgjorde 8,9 mill. kr. i 2016, noe som er i tråd med budsjett 2016 (9,0 mill.kr).

Investeringene knytter seg i stor grad til maskiner og utstyr knyttet til forskning. I 2015 utgjorde investeringene 4,6 mill. kr.

Investeringer forventes å ligge på omtrent samme nivå i årene fremover.

### Vurdering av vesentlige endringer i regnskapsposter sammenlignet med tidligere perioder

#### Inntektsutvikling

Inntekt fra bevilgninger omfatter forvaltningsstøtte fra Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og Fiskeridepartementet, samt grunnbevilgning fra Forskningsrådet. Disse bevilgningsinntektene utgjør i 2016 170 mill. kr. når man holder effekter fra investeringer og avskrivninger utenfor. Tilsvarende tall var i 2015 161,1 mill. kr.

I tillegg til de inntektsførte bevilgningene har VI mottatt ytterligere 4,9 mill. kr. i 2016. Disse er ikke anvendt/inntektsført ved utgangen av 2016. I dette ligger det at den bevilgningsfinansierte aktiviteten er gjennomført godt innenfor årets rammer. Ikke

inntektsførte bevilgninger i balansen utgjør ved utgangen av 2016 11,5 mill. kr.

Inntekt fra eksterne aktiviteter knyttet til forskning- og utvikling, samt oppdragsaktiviteter utgjør i 2016 204 mill. kr. Dette er en økning fra 190 mill. kr ved utgangen av 2015. Økningen stammer i hovedsak fra tilskuddsfinansiert aktivitet (FoU-prosjekter).

#### Kostnadsutvikling

Sum driftskostnader viser en økning på 7,8 % fra 2015. Samtidig er lønnskostnadenes andel av driftskostnadene økt fra 61 til 63 %. Sum lønnskostnader viser en økning på 11% fra 2015. Dette skyldes både økning i antall medarbeidere fra 283 årsverk til 299 årsverk, men også en økning i pensjonskostnader.

#### Årets resultat

Årets positive resultat på 2,7 mill. kr stammer i hovedsak fra oppdragsfinansierte aktiviteter. Denne andelen (2,6 mill. kr) er disponert til virksomhetskapskapital.

Regnskapsprinsippene for inntektsføring medfører at VI ikke synliggjør et resultat innfor den bevilgningsfinansierte aktiviteten. Derfor er resultat til avregning kun 132 000 kr i 2016.

I 2015 var resultat til avregning 10,6 mill. kr. Dette

skyldtes en særskilt inntektsføring av bevilgninger for å dekke en negativ avregning fra 2014. Denne relaterte seg til en nedbemanningsprosess i 2014.

«Resultatet» fra bevilgningsfinansiert aktivitet i 2016 fremkommer i praksis som ikke-inntektsført bevilgning, som i 2016 økte med 4,9 mill. kr.

#### Virksomhetskapskapital

Opptjent virksomhetskapskapital utgjør 1,4 mill. kr. ved utgangen av 2016. Ved utgangen av 2015 var virksomhetskapskapitalen negativ med 1,2 mill. kr. Endringen stammer utelukkende fra resultat fra oppdragsprosjektene i 2016. Styret ser positivt på utviklingen i virksomhetskapskapital.

#### Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet

Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet er 0 kr. ved utgangen av 2016. Dette skyldes at VI har inntektsført bevilgninger i 2016 til dekning av det tidligere akkumulerte negative resultatet innen bevilgningsfinansiert virksomhet.

#### Revisjon

Årsregnskapet revideres av Riksrevisjonen. Regnskapsleser vil kunne finne revisjonsberetninger for årsregnskapet på [www.regjeringen.no](http://www.regjeringen.no).

Riksrevisjonen har ikke uttalt seg om årsregnskapene for 2013, 2014 og 2015.

Oslo, 23. mai 2017



Anne Karin Hamre  
Styreleder



Tord Lien  
Styremedlem



Line Ellingsen  
Styremedlem



Knut Madslie  
Styremedlem



Trond Slettback  
Styremedlem



Torhild Gjølme  
Styremedlem



Camilla Skjæret  
Styremedlem



Gaute Lenvik  
Adm. direktør

| <b>Resultatregnskap (tall i hele 1000)</b>                        |      |              |              |
|---|------|--------------|--------------|
|   | Note | 31.12.2016   | 31.12.2015   |
| <b>Driftsinntekter</b>  |      |              |              |
| Inntekt fra bevilgninger  | 1    | 166 614      | 161 426      |
| Inntekt fra tilskudd og overføringer                              | 1    | 70 295       | 54 000       |
| Salgs- og leieinntekter   | 1    | 134 023      | 135 744      |
| <i>Sum driftsinntekter</i>  |      | 370 932      | 351 170      |
| <b>Driftskostnader</b>  |      |              |              |
| Varekostnader   |      | 56 678       | 49 755       |
| Lønnskostnader  | 2    | 232 732      | 209 905      |
| Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler    | 3    | 5 534        | 4 899        |
| Andre driftskostnader   | 4    | 73 871       | 77 595       |
| <i>Sum driftskostnader</i>  |      | 368 815      | 342 153      |
| <b>Driftsresultat</b>   |      | <b>2 117</b> | <b>9 017</b> |
| <b>Finansinntekter og finanskostnader</b>                         |      |              |              |
| Finansinntekter   | 5    | 680          | 630          |
| Finanskostnader   | 5    | 100          | 153          |
| <i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>                     |      | 580          | 477          |
| <b>Resultat av periodens aktiviteter</b>                          |      | <b>2 697</b> | <b>9 494</b> |
| <b>Avregninger og disponeringer</b>                               |      |              |              |
| Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)    | 6    | 132          | 10 652       |
| Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapital)        | 7    | 2 565        | -1 159       |
| <i>Sum avregninger og disponeringer</i>                           |      | 2 697        | 9 494        |
| <b>Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</b>     |      |              |              |
| <i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i> |      | 0            | 0            |
| <b>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</b>      |      |              |              |
| <i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>  |      | 0            | 0            |

| <b>Balanse (tall i hele 1000)</b>                 |      |               |               |
|---|------|---------------|---------------|
|   | Note | 31.12.2016    | 31.12.2015    |
| <b>EIENDELER</b>                                  |      |               |               |
| <b>A. Anleggsmidler</b>                           |      |               |               |
| <b>I Immaterielle eiendeler</b>                   |      |               |               |
| <i>Sum immaterielle eiendeler</i>                 |      | 0             | 0             |
| <b>I Varige driftsmidler</b>                      |      |               |               |
| Maskiner og transportmidler                       | 3    | 10 421        | 7 432         |
| Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende       | 3    | 1 991         | 1 588         |
| <i>Sum varige driftsmidler</i>                    |      | 12 412        | 9 020         |
| <b>III Finansielle anleggsmidler</b>              |      |               |               |
| Investeringer i aksjer og andeler                 | 8    | 53            | 53            |
| <i>Sum finansielle anleggsmidler</i>              |      | 53            | 53            |
| <b>Sum anleggsmidler</b>                          |      | <b>12 466</b> | <b>9 073</b>  |
| <b>B. Omløpsmidler</b>                            |      |               |               |
| <b>I Beholdninger av varer og driftsmateriell</b> |      |               |               |
| <i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i> |      | 0             | 0             |
| <b>II Fordringer</b>                              |      |               |               |
| Kundefordringer                                   | 9    | 22 262        | 24 157        |
| Opptjente, ikke fakturerte inntekter              | 11   | 10 748        | 9 047         |
| Andre fordringer                                  | 10   | 1 027         | 514           |
| <i>Sum fordringer</i>                             |      | 34 037        | 33 717        |
| <b>III Bankinnskudd, kontanter og lignende</b>    |      |               |               |
| Bankinnskudd                                      | 12   | 43 441        | 47 527        |
| Kontanter og lignende                             | 12   | 4             | 1             |
| <i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>    |      | 43 445        | 47 528        |
| <b>Sum omløpsmidler</b>                           |      | <b>77 482</b> | <b>81 246</b> |
| <b>Sum eiendeler</b>                              |      | <b>89 948</b> | <b>90 318</b> |

| Balanse (tall i hele 1000)   |      |               |               |
|--|------|---------------|---------------|
|  | Note | 31.12.2016    | 31.12.2015    |
| <b>STATENS KAPITAL OG GJELD</b>  |      |               |               |
| <b>C. Statens kapital</b>  |      |               |               |
| <b>I Virksomhetskapskapital</b>  |      |               |               |
| Opptjent virksomhetskapskapital  | 7    | 1 406         | -1 159        |
| <i>Sum virksomhetskapskapital</i>  |      | 1 406         | -1 159        |
| <b>II Avregninger</b>  |      |               |               |
| Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)                    | 6    | 0             | -132          |
| <i>Sum avregninger</i>   |      | 0             | -132          |
| <b>III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</b> |      |               |               |
| Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler            | 3    | 12 413        | 9 020         |
| <i>Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i> |      | 12 413        | 9 020         |
| <b>Sum statens kapital</b>   |      | <b>13 819</b> | <b>7 729</b>  |
| <b>D. Gjeld</b>  |      |               |               |
| <b>I Avsetning for langsiktige forpliktelseser</b>                               |      |               |               |
| Avsetninger langsiktige forpliktelseser  | 15   | 4 233         | 5 028         |
| <i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelseser</i>                             |      | 4 233         | 5 028         |
| <b>II Annen langsiktig gjeld</b>   |      |               |               |
| <i>Sum annen langsiktig gjeld</i>  |      | 0             | 0             |
| <b>III Kortsiktig gjeld</b>  |      |               |               |
| Leverandørgjeld  |      | 14 369        | 13 920        |
| Skyldig skattetrekk  |      | 8 413         | 7 662         |
| Skyldige offentlige avgifter   |      | 12 218        | 11 655        |
| Avsatte feriepengeser  |      | 20 152        | 18 644        |
| Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)       | 13   | -3 541        | 4 224         |
| Mottatt forskuddsbetaling  | 11   | 15 779        | 15 924        |
| Annen kortsiktig gjeld   | 14   | 4 507         | 5 533         |
| <b>Sum kortsiktig gjeld</b>  |      | <b>71 896</b> | <b>77 561</b> |
| <b>Sum gjeld</b>   |      | <b>76 129</b> | <b>82 589</b> |
| <b>Sum statens kapital og gjeld</b>  |      | <b>89 948</b> | <b>90 318</b> |

| <b>Kontantstrømoppstilling etter den direkte modellen for nettobudsjetterte virksomheter</b> |                   |                   |
|--|-------------------|-------------------|
| <b>(tall i hele 1000)</b>  | <b>31.12.2016</b> | <b>31.12.2015</b> |
| <b>Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter</b>   |                   |                   |
| <b>Innbetalinger</b>   |                   |                   |
| innbetalinger av bevilgning  | 174 896           | 167 743           |
| innbetalinger av tilskudd og overføringer  | 57 641            | 53 416            |
| innbetalinger fra salg av varer og tjenester   | 133 558           | 127 768           |
| andre innbetalinger  | 591               | 472               |
| <i>Sum innbetalinger</i>   | 366 686           | 349 399           |
| <b>Utbetalinger</b>  |                   |                   |
| utbetalinger for kjøp av varer og tjenester  | -131 127          | -125 663          |
| utbetalinger av lønn og sosiale kostnader  | -230 705          | -214 969          |
| andre utbetalinger   | -26               | -17               |
| <i>Sum utbetalinger</i>  | -361 858          | -340 649          |
| <b>Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter * (se avstemming)</b>                            | <b>4 829</b>      | <b>8 750</b>      |
| <b>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</b>   |                   |                   |
| utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler                       | -8 927            | -4 615            |
| <b>Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</b>  | <b>-8 927</b>     | <b>-4 615</b>     |
| <b>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</b>  |                   |                   |
| <b>Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</b>                                       | <b>0</b>          | <b>0</b>          |
| <b>Kontantstrømmer knyttet til overføringer</b>  |                   |                   |
| <b>Netto kontantstrøm knyttet til overføringer</b>   | <b>0</b>          | <b>0</b>          |
| Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter                            | 15                | 22                |
| Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter   | -4 083            | 4 158             |
| Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse                      | 47 528            | 43 371            |
| <b>Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt</b>                    | <b>43 445</b>     | <b>47 529</b>     |



|   | 31.12.2016   | 31.12.2015   |
|---|--------------|--------------|
| <b>Avstemming</b>   |              |              |
| avregning bevilgningsfinansiert virksomhet                                      | 132          | 10 652       |
| disponering av periodens resultat (til virksomhetskaper)                        | 2 565        | -1 159       |
| ordinære avskrivninger  | 5 534        | 4 899        |
| avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)                             | -8 927       | -4 615       |
| endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler | 3 393        | -284         |
| endring i kundefordringer   | 1 895        | 1 695        |
| endring i leverandørgjeld   | 448          | 3 030        |
| endring i ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer                | -7 765       | 6 018        |
| effekt av valutakursendringer   | -15          | -22          |
| poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter               | 8 927        | 4 615        |
| endring i andre tidsavgrensingsposter   | -1 358       | -16 078      |
| <b>Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*</b>                                | <b>4 829</b> | <b>8 750</b> |

## Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS)

### Endring av sammenlikningstall

Veterinærinstituttet har i 2016 endret klassifiseringen av enkelte varige driftsmidler. Sammenlikningstallene er korrigert i tråd med dette og i samsvar med SRS 3 Prinsippendring, estimatendring og korrigering av feil.

I sammenlikningstallene har reklassifiseringen hatt følgende effekter:

Balanseført verdi 0,620 mill.kr for regnskapslinjen «Tomter, bygninger og annen fast eiendom» er korrigert til regnskapslinjen «Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende».

Balanseført verdi 7,079 mill.kr for regnskapslinjen «Driftsløsøre, inventar, verktøy lignende» er korrigert til regnskapslinjen «Maskiner og transportmidler».

I note 3 for Varige driftsmidler er alle verdier korrigert tilsvarende.

### Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

### Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er også benyttet ved årets slutt i henhold til SRS 10 Inntekt fra bevilgninger.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen fra statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

I inntektsføringen av bevilgninger i 2016 inngår inntektsføring relatert til dekning av negativ avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (inngående balanse 2016, ref. sammenlikningstall i note 6). Ikke inntektsført bevilgning er presentert på regnskapslinjen «Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer».

Til grunn for inntektsføringen av bevilgninger i 2016 har man inntektsført i tråd med påløpte kostnader (motsatt sammenstilling). For kostnader innen bevilgningsfinansiert virksomhet som ikke kan henføres til én spesifikk bevilgning har man inntektsført bevilgninger fra de tre kildene basert på deres respektive andeler av totale bevilgningsinntekter i 2016. Denne inntektsføringen har, i kombinasjon med en negativ avregning ved begynnelsen av året relatert til LMD-andelen, medført at det ved utgangen av 2016 ikke lengre gjenstår en andel av den negative avregningen relatert til LMD. Se note 6.

### Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

### Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6. Årets pensjonskostnad tilsvarer derfor årlig premiebeløp til Statens pensjonskasse (SPK).

### Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr. 30.000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

### Investeringer i aksjer og andeler

Investeringer i aksjer og andeler er balanseført til kostpris. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt.

### Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

### Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

### Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

### Statens kapital

Statens kapital består av virksomhetskapskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i henhold til SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse. Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

Landbruks- og matdepartementet godkjente i brev av 15.5.2017 VIs inngående balanse for 2016 slik den foreligger. LMD sluttet seg til instituttets vurderinger når det gjelder risiko for feil i resultatfordelingen for 2015 og dermed inngående balanse for 2016. LMD aksepterte og godkjente de fordelinger som ble foretatt av statens kapital per 31.12.2015.

### Avregninger

Nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, er finansiert av avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet eller ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer.

### Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

### Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

### Statlige rammebetingelser

#### Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

#### Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Nettobudsjetterte virksomheter tilføres likvider løpende gjennom året i henhold til utbetalingsplan fra overordnet departement. Virksomheten disponerer en egen oppgjørskonto i konsernkontoordningen i Norges Bank. Denne renteberegnes ikke. Nettobudsjetterte virksomheter beholder likviditeten ved årets slutt.

### Prinsippnote til årsregnskapet - for oppstilling av bevilgningsrapportering for nettobudsjetterte virksomheter

Årsregnskap for statlige forvaltningsorganer med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Nettobudsjetterte virksomheter får bevilgningen fra overordnet

departement innbetalt til sin bankkonto og beholdninger på oppgjørskonto overføres til nytt år.

Nettobudsjetterte virksomheter har en forenklet rapportering til statsregnskapet, og oppstillingen av bevilgningsrapporteringen reflekterer dette.

Oppstillingen omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.



De samlede fagmiljøene på Ås vil bli et kraftsentrum i Nord-Europa for kunnskapsproduksjon innen biøkonomi. Fra grunnsteinnedleggelsen i mai 2016 ser vi blant annet statsrådene Torbjørn Røe Isaksen og Jon Georg Dale, byggherren representert med Statsbyggs Harald Vaagaasar Nikolaisen og brukerne representert med NMBUs Mari Sundli Tveit og Veterinærinstituttets Gudmund Holstad.

| <b>Note 1 Driftsinntekter</b>   |                   |                   |
|---|-------------------|-------------------|
| <b>(tall i hele 1000)</b>   | <b>31.12.2016</b> | <b>31.12.2015</b> |
| <b>Inntekt fra bevilgninger</b>   |                   |                   |
| Inntekt fra bevilgning fra overordnet departement*  | 91 989            | 91 359            |
| Inntekt fra bevilgning fra andre departement, belastningsfullmakt*                                      | 78 018            | 69 782            |
| - brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler                     | -8 927            | -4 615            |
| + utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)                                | 5 534             | 4 899             |
| <b>Sum inntekt fra bevilgninger</b>   | <b>166 614</b>    | <b>161 426</b>    |
| *Vesentlige tildelinger skal spesifiseres per post på egne linjer.                                      |                   |                   |
| **Benyttes av virksomheter som får arbeidsgivers andel av pensjon dekket via samlet bevilgning til SPK. |                   |                   |
| <b>Inntekt fra tilskudd og overføringer</b>   |                   |                   |
| Tilskudd fra NFR  | 33 660            | 24 991            |
| Tilskudd fra EU   | 2 317             | 7 328             |
| Andre FoU-inntekter   | 34 318            | 21 682            |
| <b>Sum inntekt fra tilskudd og overføringer</b>   | <b>70 295</b>     | <b>54 000</b>     |
| <b>Inntekt fra gebyrer</b>  |                   |                   |
| <b>Sum inntekt fra gebyrer</b>  | <b>0</b>          | <b>0</b>          |
| <b>Salgs- og leieinntekter</b>  |                   |                   |
| Oppdragsinntekter   | 95 493            | 104 840           |
| Annen Diagnostikk   | 23 141            | 14 569            |
| Andre salgsinntekter  | 14 412            | 15 428            |
| Kantine   | 977               | 907               |
| <b>Sum salgs- og leieinntekter</b>  | <b>134 023</b>    | <b>135 744</b>    |
| <b>Andre driftsinntekter</b>  |                   |                   |
| <b>Sum andre driftsinntekter</b>  | <b>0</b>          | <b>0</b>          |
| <b>Sum driftsinntekter</b>  | <b>370 932</b>    | <b>351 170</b>    |

| <b>Note 2 Lønnskostnader</b>         |                   |                   |
|--------------------------------------|-------------------|-------------------|
| <b>(tall i hele 1000)</b>            | <b>31.12.2016</b> | <b>31.12.2015</b> |
| Lønn                                 | 162 352           | 149 160           |
| Feriepenger                          | 20 213            | 17 544            |
| Arbeidsgiveravgift                   | 28 317            | 25 781            |
| Pensjonskostnader*                   | 26 026            | 19 692            |
| Sykepenger og andre refusjoner       | -6 791            | -5 844            |
| Andre ytelser                        | 2 615             | 3 573             |
| <b>Sum lønn og sosiale kostnader</b> | <b>232 732</b>    | <b>209 905</b>    |

|                        |            |            |
|------------------------|------------|------------|
| <b>Antall årsverk:</b> | <b>299</b> | <b>283</b> |
|------------------------|------------|------------|

\* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesatsen for 2016 er 12,9 prosent. Premiesats for 2015 er 14,85 prosent (både arbeidstaker og arbeidsgivers andel).

## Note 3 Varige driftsmidler

| (tall i hele 1000)                                 | Tomter            | Bygninger og annen fast eiendom | Maskiner og transport midler | Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l. | Anlegg under utførelse | Infrastruktur - eiendeler | Sum    |
|--|-------------------|---------------------------------|------------------------------|--------------------------------------|------------------------|---------------------------|--------|
| Anskaffelseskost 01.01.2016                        | 0                 | 0                               | 19 897                       | 4 273                                | 0                      | 0                         | 24 170 |
| Tilgang i 2016                                     | 0                 | 0                               | 7 601                        | 1 326                                | 0                      | 0                         | 8 927  |
| Avgang anskaffelseskost i 2016 (-)                 | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |
| Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2016 | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |
| Anskaffelseskost 31.12.2016                        | 0                 | 0                               | 27 498                       | 5 599                                | 0                      | 0                         | 33 097 |
| Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2016              | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |
| Nedskrivninger i 2016                              | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |
| Akkumulerte avskrivninger 01.01.2016               | 0                 | 0                               | 12 466                       | 2 685                                | 0                      | 0                         | 15 151 |
| Ordinære avskrivninger i 2016                      | 0                 | 0                               | 4 611                        | 922                                  | 0                      | 0                         | 5 534  |
| Akkumulerte avskrivninger avgang i 2016 (-)        | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |
| Balanseført verdi 31.12.2016                       | 0                 | 0                               | 10 421                       | 1 991                                | 0                      | 0                         | 12 412 |
| Avskrivningssatser (levetider)                     | Ingen avskrivning | 0-60 år dekomponert lineært     | 3-15 år lineært              | 3-15 år lineært                      | Ingen avskrivning      | Virksomhets-spesifikt     |        |
| Avhendelse av varige driftsmidler i 2016:          |                   |                                 |                              |                                      |                        |                           |        |
| Salgssum ved avgang anleggsmidler                  | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |
| - Bokført verdi avhendede anleggsmidler            | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |
| = Regnskapsmessig gevinst/tap                      | 0                 | 0                               | 0                            | 0                                    | 0                      | 0                         | 0      |



Note 4 Andre driftskostnader

| (tall i hele 1000)                                | 31.12.2016    | 31.12.2015    |
|---|---------------|---------------|
| Husleie   | 10 229        | 9 485         |
| Vedlikehold egne bygg og anlegg                   | 2 733         | 2 973         |
| Vedlikehold og ombygging av leide lokaler         | 57            | 37            |
| Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler   | 9 697         | 10 217        |
| Leie av maskiner, inventar og lignende            | 1 107         | 892           |
| Mindre utstyrsanskaffelser                        | 4 771         | 6 560         |
| Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv. | 2 501         | 3 086         |
| Kjøp av fremmede tjenester                        | 19 662        | 19 620        |
| Reiser og diett                                   | 7 116         | 7 764         |
| Tap og lignende                                   | 82            | 332           |
| Øvrige driftskostnader                            | 2 639         | 2 916         |
| Serviceavtaler                                    | 3 996         | 5 784         |
| Aviser, telefon og porto                          | 9 282         | 7 927         |
| <b>Sum andre driftskostnader</b>                  | <b>73 871</b> | <b>77 595</b> |

Oversikt over årlige leiebeløp i henhold til leieavtaler\*

|                        | <i>Varighet mellom<br/>ett og fem år</i> | <i>Varighet over<br/>fem år</i> | <i>Sum</i>   |
|------------------------|--|---------------------------------|--------------|
| Husleieavtaler         | 7 145                                    | 996                             | 8 141        |
| <b>Sum leieavtaler</b> | <b>7 145</b>                             | <b>996</b>                      | <b>8 141</b> |

\*Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert.

**Note 5 Finansinntekter og finanskostnader**

| (tall i hele 1000)         | 31.12.2016 | 31.12.2015 |
|----------------------------|------------|------------|
| <b>Finansinntekter</b>     |            |            |
| Renteinntekter             | 591        | 472        |
| Valutagevinst (agio)       | 89         | 158        |
| <b>Sum finansinntekter</b> | <b>680</b> | <b>630</b> |
| <b>Finanskostnader</b>     |            |            |
| Rentekostnad               | -37        | 0          |
| Valutatap (disagio)        | 74         | 135        |
| Annen finanskostnad        | 63         | 17         |
| <b>Sum finanskostnader</b> | <b>100</b> | <b>153</b> |

**Note 6 Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte virksomheter)**

| (tall i hele 1000)                                   | 31.12.2016 | 31.12.2015  | Endring     |
|--|------------|-------------|-------------|
| LMD Forvaltningsstøtte                               | 0          | -132        | -132        |
| <b>Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet</b> | <b>0</b>   | <b>-132</b> | <b>-132</b> |

**Årets korrigeringer direkte mot avregninger (kongruensavvik)**

|   |      |
|---|------|
| Endring i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i balansen | -132 |
| Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet | -132 |

**Note 7 Opptjent virksomhetskaper (nettobudsjetterte virksomheter)**

(tall i hele 1000)

|   |              |
|---|--------------|
| Opptjent virksomhetskaper 01.01.2016        | -1 159       |
| Overført fra årets resultat                 | 2 565        |
| <b>Opptjent virksomhetskaper 31.12.2016</b> | <b>1 406</b> |

Nettobudsjetterte virksomheter og forvaltningsbedrifter kan opptjene virksomhetskaper.  
Nettobudsjetterte virksomheter kan bare opptjene virksomhetskaper fra inntekter fra oppdrag.

**Note 8 Investeringer i aksjer og andeler**

| Ervervs dato                        | Antall aksjer | Eier andel | Stemme andel | Årets resultat i selskapet | Balanse ført egen kapital i selskapet | Balanse ført verdi kapital regnskapet | Balanseført verdi virksomhets-regnskapet |
|-------------------------------------|---------------|------------|--------------|----------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------|--|
| <b>Aksjer</b>                       |               |            |              |                            |                                       |                                       |  |
| Instrumenttjenesten AS              | 50            | 5,0 %      | 5,0 %        | 1 295 000                  | 16 827 000                            | 0                                     | 50 000                                   |
| ITAS Eierdrift AS                   | 3             | 3,0 %      | 3,0 %        | 53 000                     | 243 000                               | 0                                     | 3 350                                    |
| <b>Balanseført verdi 31.12.2016</b> |               |            |              |                            |                                       | <b>0</b>                              | <b>53 350</b>                            |

Beløpene er i hele kroner

Kilde: Årsregnskap fra 2015, da selskapene ikke har avlagt årsregnskap for 2016 ved avleggelse av Veterinærinstituttets årsregnskap.

**Note 9 Kundefordringer**

(tall i hele 1000)

|                                     | 31.12.2016    | 31.12.2015    |
|-------------------------------------|---------------|---------------|
| Kundefordringer til pålydende       | 22 465        | 24 379        |
| Kundefordringer i utenlandsk valuta | -3            | -23           |
| Avsatt til forventet tap (-)        | -200          | -200          |
| <b>Sum kundefordringer</b>          | <b>22 262</b> | <b>24 157</b> |

**Note 10 Andre kortsiktige fordringer**

| (tall i hele 1000)                      | 31.12.2016   | 31.12.2015 |
|---|--------------|------------|
| Forskuddsbetalt lønn                    | 0            | 5          |
| Reiseforskudd                           | 0            | 50         |
| Personallån                             | 0            | 84         |
| Andre fordringer på ansatte             | 177          | 0          |
| Andre forskuddsbetalte kostnader        | 858          | 374        |
| Andre fordringer                        | -8           | 0          |
| <b>Sum andre kortsiktige fordringer</b> | <b>1 027</b> | <b>514</b> |

**Note 11 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddsbetaling**

| (tall i hele 1000)                                     | 31.12.2016        | 31.12.2015        |
|--|-------------------|-------------------|
| <b>Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)</b> |                   |                   |
| Opptjente ikke fakturerte inntekter, oppdrag           | 10 711            | 8 944             |
| Opptjent, ikke fakturert driftsinntekt                 | 37                | 103               |
| <b>Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter</b>        | <b>10 748</b>     | <b>9 047</b>      |
| <b>Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)</b>               | <b>31.12.2016</b> | <b>31.12.2015</b> |
| Mottatt forskudd oppdrag                               | 15 719            | 15 423            |
| Mottatt forskudd salgs- og leieinntekter               | 60                | 500               |
| <b>Sum forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter</b>  | <b>15 779</b>     | <b>15 924</b>     |

**Note 12 Bankinnskudd, kontanter og lignende**

| (tall i hele 1000)   | 31.12.2016    | 31.12.2015    |
|--|---------------|---------------|
| Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter) | 43 441        | 47 527        |
| Øvrige bankkontoer   | 0             | 0             |
| Kontantbeholdninger  | 4             | 1             |
| <b>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</b>                 | <b>43 445</b> | <b>47 528</b> |

**Note 13 Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte virksomheter)**

| (tall i hele 1000)  | 31.12.2016     | 31.12.2015     | Endring       |
|---|----------------|----------------|---------------|
| <i>Ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)</i>          |                |                |               |
| LMD bevilgning  | 3 338          | 0              | -3 338        |
| <b>Sum ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)</b>      | <b>3 338</b>   | <b>0</b>       | <b>-3 338</b> |
| <i>Ikke inntektsført bevilgning fra andre departementer (gjeld)</i>       |                |                |               |
| NFD bevilgning  | 6 336          | 5 221          | -1 115        |
| Forskningsrådet Grunnbevilgning   | 1 817          | 1 381          | -436          |
| <b>Sum ikke inntektsført bevilgning fra andre departementer (gjeld)</b>   | <b>8 153</b>   | <b>6 602</b>   | <b>-1 551</b> |
| <i>Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)</i>                |                |                |               |
| EU prosjekter   | 1 452          | 5 829          | 4 377         |
| Forskningsrådet prosjekter  | 8 549          | 10 666         | 2 117         |
| Andre prosjekter  | 3 660          | 5 585          | 1 925         |
| <b>Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)</b>            | <b>13 660</b>  | <b>22 080</b>  | <b>8 420</b>  |
| <i>Opptjente, ikke mottatte tilskudd og overføringer (fordringer)</i>     |                |                |               |
| EU prosjekter   | -1 974         | -5 913         | -3 939        |
| Forskningsrådet prosjekter  | -12 042        | -12 410        | -368          |
| Andre prosjekter  | -14 677        | -6 135         | 8 542         |
| <b>Sum opptjente, ikke mottatte tilskudd og overføringer (fordringer)</b> | <b>-28 692</b> | <b>-24 458</b> | <b>4 234</b>  |
| <b>Sum ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer</b>         | <b>-3 541</b>  | <b>4 224</b>   | <b>7 765</b>  |

**Note 14 Annen kortsiktig gjeld**

| (tall i hele 1000)                         | 31.12.2016   | 31.12.2015   |
|--|--------------|--------------|
| Annen gjeld til ansatte                    | 6            | 0            |
| Påløpte kostnader                          | 0            | 166          |
| Avsetning forpliktelse flexitid/feriedager | 4 500        | 5 366        |
| <b>Sum annen kortsiktig gjeld</b>          | <b>4 507</b> | <b>5 533</b> |

**Note 15 Avsetning for langsiktige forpliktelser**

| (tall i hele 1000)    | 31.12.2016 | 31.12.2015 |
|-----------------------|------------|------------|
| Avsetning sluttpakker | 4 233      | 5 028      |

Veterinærinstituttet var gjennom en nedbemanningsprosess i 2014. I den forbindelse er det foretatt en avsetning for sluttpakker og sluttvederlag som utbetales i senere år.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2016

Samlet tildeling i henhold til tildelingsbrev

| Utg.-kapittel          | Kapittel-navn                                    | Post | Post-tekst   | Samlet tildeling |
|------------------------|--|------|--|------------------|
| 1112                   | Kunnskapsutvikling og beredskap mm. på matområde | 50   | Kunnskapsutvikling, kunnskaps-formidling og beredskap ved Veterinærinstituttet | 94 327           |
| 1137                   | Forskning og innovasjon                          | 53   | Omstillingsmidler til instituttsektoren  | 1 000            |
| 928                    | Annen marin forskning og utvikling               | 50   | Tilskudd til Veterinærinstituttet  | 56 494           |
| 1137                   | Forskning og innovasjon                          | 51   | *** Basisbevilgninger m.m.   | 13 845           |
| 920                    | Norges forskningsråd                             | 50   | *** Tilskudd til forskning   | 9 230            |
| <b>Sum utgiftsført</b> |  |      |  | <b>174 896</b>   |

| Beholdninger rapportert i likvidrapport **            | Note* | Regnskap 2016 |
|---|-------|---------------|
| Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank        | 12    | 47 527        |
| Endringer i perioden                                  | 12    | -4 086        |
| <i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</i> |       | 43 441        |

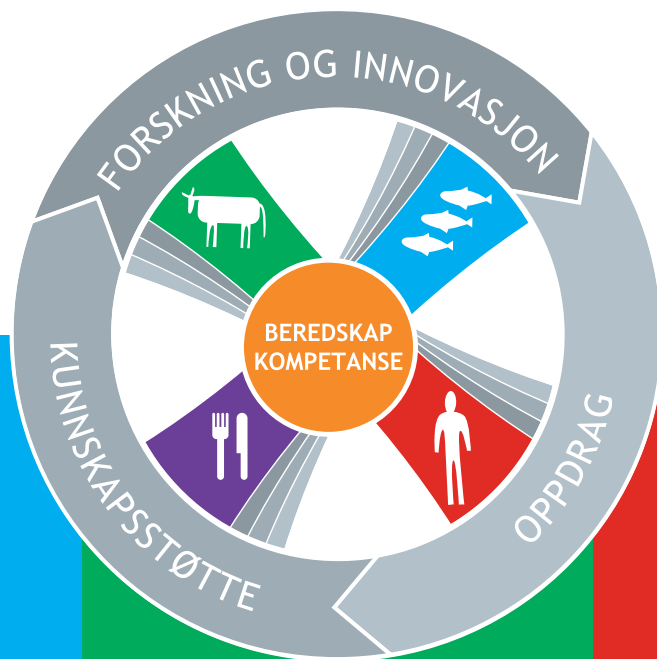
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

| Konto    | Tekst                                     | Note* | 2016   | 2015   | Endring |
|----------|---|-------|--------|--------|---------|
| 6001/82x | Beholdninger på konto(er) i Norges Bank   | 12    | 43 441 | 47 527 | -4 086  |
| 6xxx     | Eiendeler (aksjer, leieboerinnskudd, m.m) |       |        |        |         |

\* Henvisning til aktuell note i virksomhetsregnskapet

\*\* Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal i e inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet.

\*\*\*Omfatter NFR Basisbevilgning. Norges Forskningsråd opererer ikke med spesifikke kap/post på bevilgninger. Prosjektet ligger under Forskningsrådets aktivitet RBGRUNPRIM, prosjektnummer 194055/F40.



Fiskehelse



Dyrehelse



Mattrygghet



*Faglig ambisiøs, fremtidsrettet og samspillende - for én helse!*



**Veterinærinstituttet**  
Norwegian Veterinary Institute

**Oslo**  
postmottak@vetinst.no

**Trondheim**  
vit@vetinst.no

**Sandnes**  
vis@vetinst.no

**Bergen**  
post.vib@vetinst.no

**Harstad**  
vih@vetinst.no

**Tromsø**  
vitr@vetinst.no

www.vetinst.no